

1958

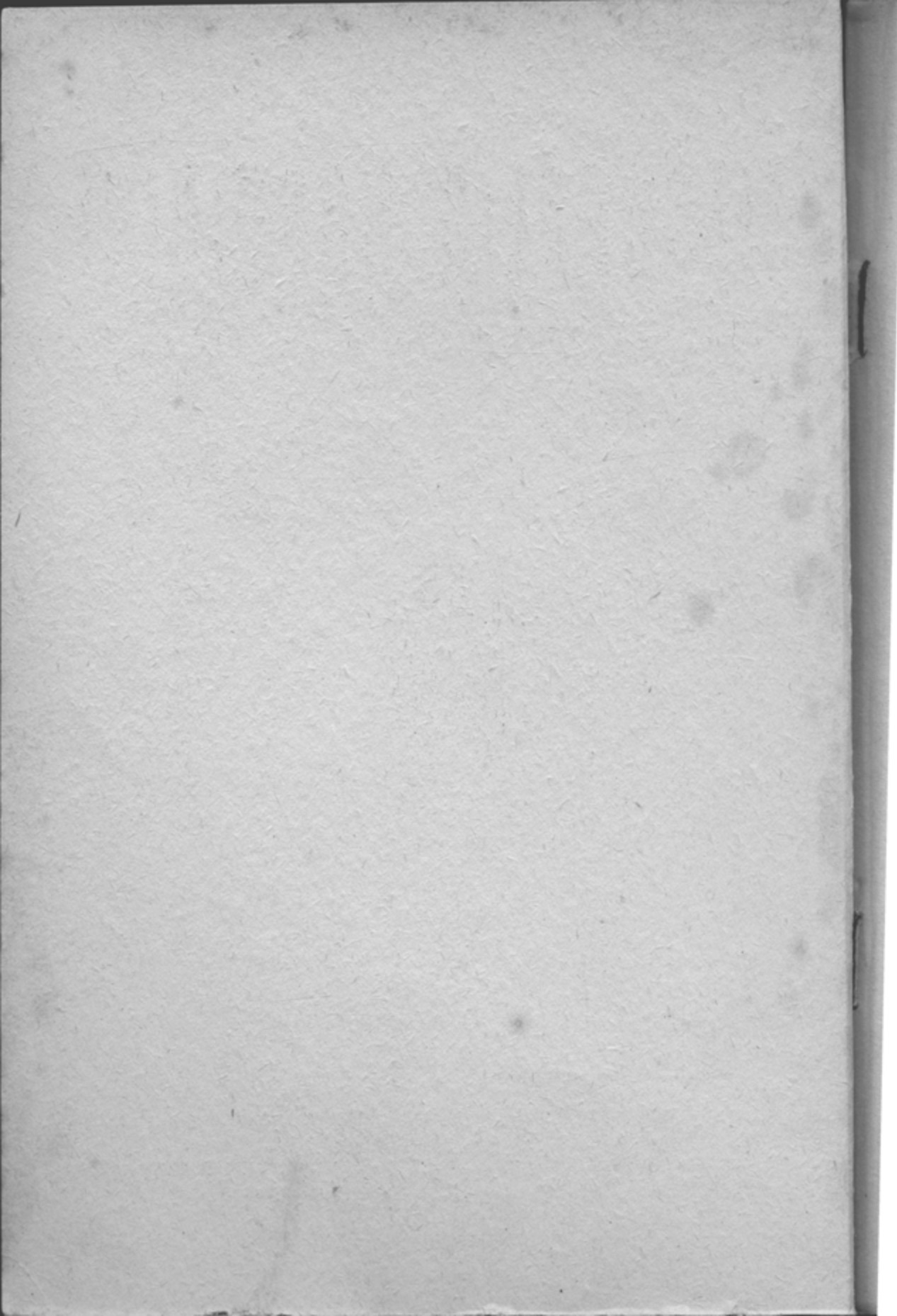
MITROPOLIA BANATULUI

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI TIMIȘORII
ȘI CARANSEBEȘULUI ȘI AL EPISCOPIEI ARADULUI

ANUL VIII. Nr. 12, DECEMBRIE 1958

: - : Editura Mitropoliei Banatului : - :

P. 5. 1

MITROPOLIA BANATULUI

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI TIMIȘORII
ȘI CARANSEBEȘULUI ȘI AL EPISCOPIEI ARADULUI

ANUL VIII. Nr. 12, DECEMBRIE 1958

: - : Editura Mitropoliei Banatului : - :

p III 90767

Aniversarea proclamării Republicii Populare Romîne

Poporul român sărbătorește în anul acesta unsprezece ani de la proclamarea Republicii Populare Romîne. Acest mare eveniment, această mare bucurie a cuprins întregul popor, de la un capăt la altul al țării. Satisfacția și nădejtile oamenilor muncii au fost pe deplin îndreptățite. Astăzi putem aprecia cu mândrie rezultatele rodnice ale eforturilor depuse pe drumul construirii unei noi orînduiri și al dezvoltării materiale și culturale ale patriei noastre.

La unsprezece ani de la proclamarea Republicii Populare, țara noastră este un vast șantier al muncii neobosite pentru făurirea unei vieți de bunăstare în folosul tuturor celor ce muncesc. Regiuni ținute ca împietrite în înapoiere de regimul burghezo-moșieresc au fost trezite la viață. Privim în jurul nostru și vedem centrale electrice transformînd iureșul apelor și cărbunele din întunerecul pămîntului în lumină, căldură și putere pentru cei ce muncesc. Miile de tractoare și mașini agricole reprezintă o puternică bază materială pentru dezvoltarea agriculturii; s-au ridicat nenumărate școli, așezăminte culturale și sanitare, satele s-au îmbogățit cu cămine culturale, biblioteci, dispensare, case de nașteri, etc.

Republica Populară Romînă reprezintă încununarea luptelor pentru libertate și independență națională, duse cu vitejie de poporul român de-a lungul veacurilor, de la luptele pe care le-a purtat însuflețit de dragostea de țară, oștenii lui Mircea cel Bătrîn și Ștefan cel Mare, răsculații lui Horia, Cloșca și Crișan, a lui Avram Iancu și pandurii lui Tudor Vladimirescu, pînă la dorobanții

anului 1877 și eroicii luptători pentru eliberarea țării de sub stăpînirea hitleristă. Inceputul revoluției populare care a dus la instaurarea regimului democrat-popular, l-a constituit insurecția armată de la 23 August 1944 organizată și condusă de partidul comunist român în condițiile create prin victoriile glorioasei armate sovietice asupra forțelor fasciste.

În cei unsprezece ani, fără monarhie, țara noastră a străbătut o cale lungă, lăsînd pentru totdeauna în urmă orînduirea capitalistă — condamnată de istorie, și înainteză acum, cu toate forțele, spre limanurile socialismului. Anii noii puteri au descătușat forța creatoare a poporului român. Uniți în jurul Partidului Muncitoresc Român, oamenii muncii au realizat lucruri mărețe. În anii aceștia ei au construit cele mai mari furnale ale Hunedoarei și tunelul de aducțiune de la Bicăz, termocentralele din Dobrogea și noile sonde ale Moldovei, modernul laminor de țevi de la Roman și atîtea orașe noi. În anul 1957 a început să funcționeze în țara noastră marele reactor atomic, prima instalație de acest fel din țările de democrație populară, a noua instalație de acest fel din lume.

Cifrele vorbesc despre avîntul Republicii noastre în acești unsprezece ani. Despre aceasta stă mărturie faptul că producția industrială a crescut, că peste un milion de gospodării țărănești au pășit pe drumul cooperativizării, că nivelul material și cultural de trai al poporului crește an de an, că pe an ce trece greutățile și lipsurile sînt învinse prin muncă hotărîtă, prin muncă îndîrjită.

Poporul român poate să folosească și folosește toate resursele, toate puterile spre folosul său și al patriei sale. Pe stema Republicii, steaua roșie arată că puterea se află în mîinile celor ce muncesc, că socialismul nu mai e vis, ci devine o realitate vie. Ea arată că țara noastră duce o consecventă politică externă de pace și prietenie cu toate popoarele lumii. Membră a marii familii a popoarelor socialiste, Republica Populară Romînă întărește legăturile frățesti cu celelalte țări socia-

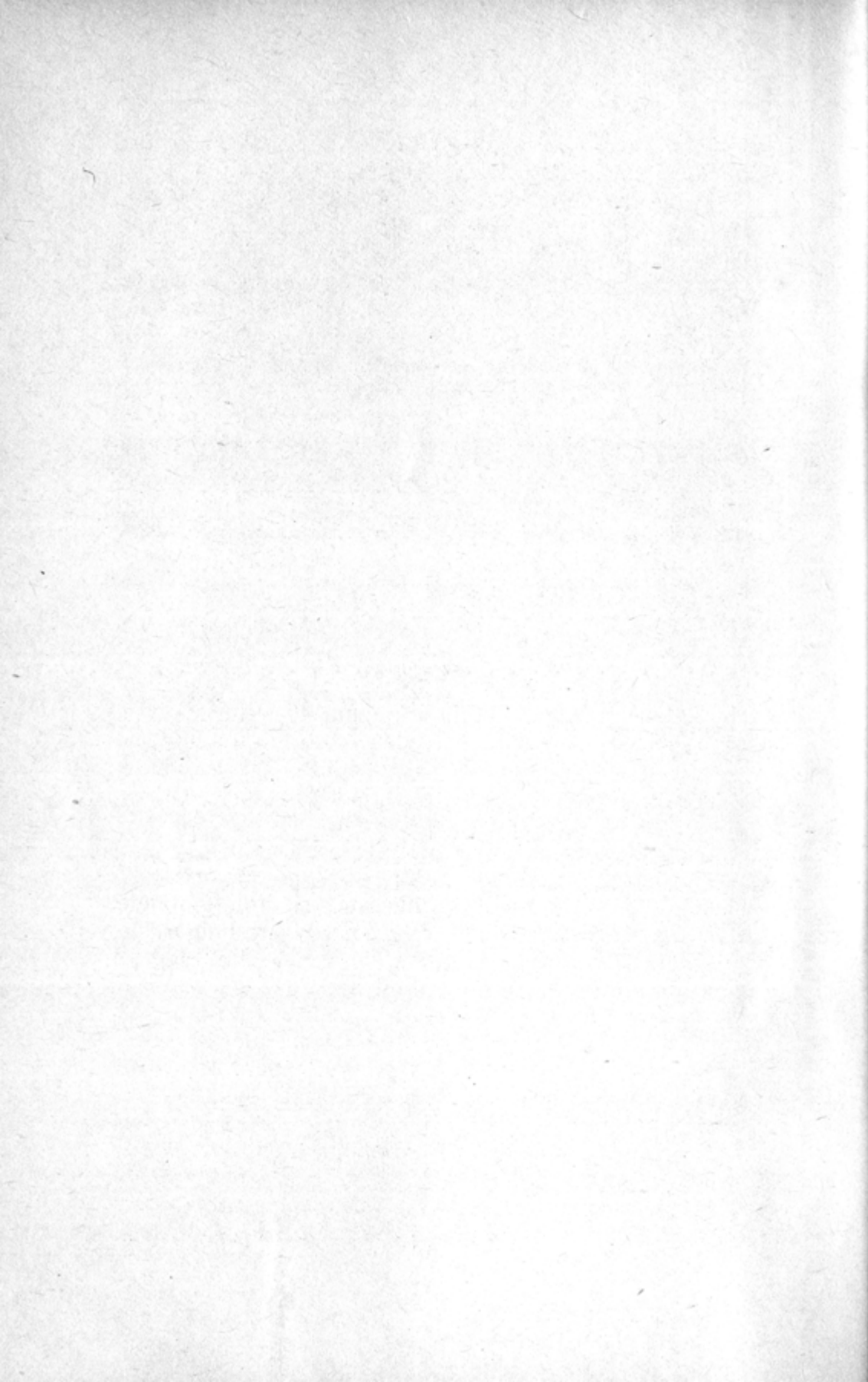
liste, cu marea prietenă — Uniunea Sovietică, centrul mișcării socialiste internaționale.

Unitatea și coeziunea țărilor lagărului socialist în frunte cu Uniunea Sovietică, reprezintă chezașia suveranității și independenței tuturor țărilor socialiste. Partidul Muncitoresc Român și guvernul Republicii Populare Române militează consecvent pentru întărirea continuă a prieteniei cu Uniunea Sovietică, cu China Populară, pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare frățască cu toate țările socialiste.

În frunte cu Partidul Muncitoresc Român, poporul nostru pășește neabătut înainte pe calea socialismului, calea înfloririi patriei și a făuririi unui trai luminos, îmbelșugat pentru toți cei ce muncesc.

Pentru întărirea păcii și prieteniei între toate popoarele lumii, poporul român duce consecvent o politică sinceră și permanentă, pentru bună înțelegere, pentru pace.

Studii

300 de ani de la căderea sub turci a Banatului Caransebeşului şi Lugojului

VLĂDICA IOANICHIE AL CARANSEBEŞULUI Desleagă pe cei ce vor să se refugieze de groaza turcilor Raporturile cu Mitropoliile Albei Iulii şi a Timişorii

I

După cucerirea cetăţii Gallipoli la 1354 — anul pătrunderii Turcilor în Europa — şi după 1365, anul când *Murad I* (1359—1389), fiul lui *Urban* (1326—1359) şi nepotul lui *OSMAN* (1288—1326), primul sultan al Turcilor, şi-a mutat scaunul de domnie la Adrianopole numit de cronicari şi *Odriu*, prea puţini dintre contemporani ar fi putut prevedea ascensiunea fără seamăn a acestui trib, ieşit din Turchestan, la 1225, spre a invadea Armenia sub conducerea lui *Suleiman*.

În mai puţin de o sută de ani, la picioarele lui *Baiazid I Fulgerul* (1389—1402) şi a lui *Mohamed II* (1451—1481) vor zăcea însîngerate şi robite statele balcanice: Serbia la 1389, cele două ţarate bulgare la 1393 şi 1396, şi, în cele din urmă, la 29 mai 1453 se va închina, zdrobit, după o existenţă milenară, falnicul imperiu de răsărit — *Romania* — al lui Constantin cel Mare, Teodosie I şi Justinian I, al Comnenilor şi Paleologilor, imperiu, care, după 476, anul căderii Romei, a apărut cu imense sacrificii cultura şi civilizaţia Europei.

Ne-a fost rînduit, nouă, romînilor, onoarea de a stăvili, mai bine de un secol, năvălirea otomană spre inima Europei. Fără eroismul oştenilor lui *Mircea cel Bătrîn* (1386—1418), al răzeshilor şi plăeshilor lui *Ştefan*

cel Mare (1457—1504), și cu osebire fără jertfa de sânge a grănicerilor „valahi” din Banatul Severinului, de sub comanda celui vestit „atlet al lui Hristos”, care a fost *Ioan Huniade* sau *Ioan de Hunedoara*, visul nebun al lui Mohamed II de a-și adăpa calul din porțirul de pe preștoilul din Catedrala Sf. Petru din Roma, ar fi devenit realitate, iar Viena n-ar fi putut rezista la 1529 năvalei ienicerilor lui *Suleiman II* (1520—1566), care cu trei ani mai înainte, la Mohács, a zdrobit oastea feudalilor maghiari și a îngenunchiat Ungaria.

Despre marele rol al grănicerilor români bănățeni în apărarea comorilor culturii și civilizației europene, prin străjuirea cu sacrificiul vieții a liniei Dunării, ne stă mărturie adânc grăitoare Diploma de la 1457, prin care regele Ungariei *Ladislau V Posthumul* reconfirmă străvechea autonomie sau chiar independența politico-administrativă și teritorială a celor opt districte „valahice” din *Banatul Severinului* de odinioară.

Ce temelii puternice avea acest *Banat* — care în urma căderii sub Turci a cetății Severinului, la anul 1524, se va numi „*Banatul Caransebeșului și Logo-jului*”, după numele celor două cetăți unde-și vor stabili Banii reședința —, și cât de încheagată era organizația sa politică — administrativă, care avea la baza sa acel *jus valachicum*, și mai presus de toate cât de solidă și puternică era puterea lui militară o dovedește însuși faptul păstrării independenței lui mai bine de o sută de ani după transformarea în pașalic a *Banatului Timișorii*, aservit două secole de puterea feudalilor maghiari.

Timișoara — capitala districtelor valahice a Banatului timișan — dominată de feudații maghiari, la 1552 va deschide porțile năvălitorului turc, care cu 12 ani mai înainte și-a făcut intrarea triumfală în Buda — capitala Ungariei, transformată și ea, ca Serbia și Bulgaria, în pașalic.

După 106 ani, banul *Acașiu Barciai*, român calvinizat, ultimul ban al Banatului Caransebeșului și Logo-jului, ros de ambiții personale și stăpinit de dorul de

domnie, sacrifică independența acestui Banat, vînzîndu-l Turcilor, care drept recompensă îl promovează la rangul de voevod — principe al Transilvaniei.

Implinindu-se trei sute de ani de la acest trist eveniment, care a avut mare răsunet în lumea de atunci și ale cărui adînci repercusiuni au fost resimțite de întreg poporul român dreptcredincios din Țara Banatului, am crezut că facem un lucru util înfățișînd pe scurt, pe baza unor documente inedite, stările de lucruri de acum trei secole din cuprînsul acestei țări numită de străini *Vlașca* — adică România.

Cum în acel timp viața socială, culturală și chiar politică a poporului celor opt districte valahice era împletită cu viața spirituală și bisericească, vom arăta, pe baza datelor inedite ce ne stau la dispoziție, repercusiunile pe care le-a avut în sufletul poporului și în al conducătorilor lui firești: nobili, cneji, episcopi și preoți, vestea cedării către Turci a Țării Banatului.

II

În Caransebeș — capitala celor opt districte valahice și sediul Episcopilor romîni ai Severinului — în acel timp era episcop veneratul vlădică *Ioanichie*. Pînă de curînd nici numele acestui Episcop — al 18-lea din șirul episcopilor cunoscuți ai Caransebeșului — nu ne era cunoscut. După ieșirea la lumină a *Pomelnicului* celui vechi al Episcopiei Caransebeșului, scris, la 1696, de către *Damaschin Udra*, dascăl mare la Școala gramaticască din Caransebeș, „la pohtuirea” vlădicăi *Gherasie* (1695—1708), episcopul Ioanichie a fost instalat în acest Scaun istoric la anul 1652. Între anii 1652—1655 el a condus și eparhia vacantă a Vîrșetului, căzută și ea, încă la 1552, odată cu Mitropolia Timișorli și cu episcopia Lipovei, sub dominația Turcilor.

Nu ni s-au păstrat prea multe mărturii scrise despre viața și activitatea sa arhipăstorească. La 15 august 1656 îl aflăm, împreună cu episcopul *Isachie* al Vîrșetului și *Moise* al Lipovei, la înmormîntarea mitropolitului *Sf. Iosif II cel Nou* al Timișorii în biserica mînăstirii de la Partoș. Momentul acesta este conclu-

dent și pentru legăturile ce-au existat între episcopiile românești de la Caransebeș, Virșeț și Lipova cu Mitropolia din Timișoara, într-un timp când Banatul — Timișan și al Severinului sau al Caransebeșului și Logojului — se afla sub stăpânirea a două domnii streine.

În același an, 1656, principele transilvan *Gheorghe Rákoczy II* (1648—1660) întărește pe *Sf. Sava II Brancovici* (1656—1682) ca Mitropolit și peste bisericile din comitatul Severinului, prin care are a se înțelege regiunea Caransebeșului și Mehadiiei, peste care se întindea eparhia păstorită de vlădica Ioanichie.

Dependența într-o anumită măsură a Banatului Caransebeșului și Logojului de principatul Transilvaniei a favorizat și impus și în ordinea bisericească dependența eparhiei Caransebeșului de Mitropolia Ardealului. De îndată ce Banatul întreg ajunge sub aceeași stăpânire politică, fie ea musulmană sau creștină, Mitropolia Timișorii își exercită din nou drepturile de jurisdicție asupra tuturor episcopiilor bănățene.

Evenimentele de la 1658 vin să confirme acest lucru. În acest an, la 14 septembrie, banul Logojului și Caransebeșului, *Acațiu Barciai* (1644—1658), fiind introdus, la Inău (Boroșineu), de către Marele Vizir, ca principe al Transilvaniei, cedează sau „vinde” Turcilor Banatul Caransebeșului și Logojului. Cu el se încheie seria Banilor Caransebeșului și Logojului și se confundă în întunec, ca mai apoi, sub Habsburgi, să se desființeze definitiv tradiționala, străvechea și istorica instituție „valahică” a districtelor românești bănățene.

Deși actul săvârșit de Acațiu a fost socotit din partea multora drept trădare, evenimentele ce-au urmat au dovedit însă că noua stăpânire ce s-a instaurat de la Logoj la Orșova, cuprinzând acum întreg Banatul, de la Tisa, Mureș, Dunăre și Carpați, pentru autohtoni, pentru masa mare a poporului a fost mai puțin păgubitoare decât au fost stăpânirea despotică a principilor calvini de dinainte de 1658 și cea a împăraților romano-catolici de după 1716, anul așa zisei eliberări de sub Turci.

Comportarea Turcilor, îndeosebi după răzmerița de la 1594, condusă de mitropolitul *Teodor* al Timișorii, justifică în adevăr marea și adîncă îngrijorare ce a cuprins pe toți locuitorii Banatului Caransebeșului și Logojului la primirea cutremurătoarei vești despre cedarea întregului Banat păgînilor. În scrisoarea sa pastorală, de la 3 noemvrie 1658, vlădica Ioanichie dă expresie acestei îngrijorări. Spre a opri exodul populației, și a mîngîia pe cei pe care domnia păgînilor îi va atinge mai dureros, vlădica Ioanichie „dă știre că nu pleacă în bejanie în Ardeal, iară pră ai (cei) care pleacă să să mîntuiască, pră ei și pră ai lor, dă supt giugul nămilos alu păgînilor Turci, pră orduri (nobili) și neamuri (de nobili) și chineji (ii) blagoslovește și cale curată li roagă. Iară odoare și odăjdi și podoabe vlădicești și avere(a) vlădicească 1380 (florini aur) și icoane(le) scumpe a(le) biserici(i) și mînăstiri(i) cu scris(oare) le-a dat la prota *Mitrea* și *Nicola Zăcan* și *Ioșca Cînp* să le ducă la Mitropolita la Bălgărad, (Alba-Iulia). Iară toate cu scris(oare) să vină napoi la scaunul vlădicesc alu Caransăbeș, de (s)-or întoarce vreme(le) și or (mai) fi iară vlădici în scaun”.

În încheiere, adresîndu-se preoților și călugărilor le spune că, deși îi desleagă și pe ei să poată pleca în bejenie, în refugiu, ca „să să mîntuiască”, datoria lor este să rămîină pe loc, lîngă popor, căci „numai năimiții vîzînd că vine lupul lasă oile și fug”. Se dă pe sine însuși drept exemplu. El se va așeza în mînăstirea sf. Gheorghe și acolo va aștepta sositrea păgînilor.

III

Și vlădica Ioanichie și-a respectat cuvîntul, stînd ca un viteaz în mijlocul turmei sale, pe care noua stăpînire a cruțat-o de multe din neajunsurile ce și le închipuisese în acele clipe de spaimă și frămîntare. Nu numai că Turcii nu s-au atins de Biserică și de slujitorii ei, dar multe din orînduirile vechi romînești au rămas în ființă.

Dascălul Domaschin Udrea, ca martor ocular al evenimentelor de la 1658, scrie: „Jăluire și tînguire au fost

pră toată țara, și în cetate oamenii s-au speriat și-au pornit în bejană (refugiu), care unde au văzut cu ochii. Dară vlădica *Ioanichie*, care au fost și bătrîn și beteag, nu au vrut să bejenească, au rămas în Caransăbeș, numa pră noi ne-au ajutat să plecăm, cu toate ale noastre. Și ne-am mutat întîni la Făget, apoi la Margina. Dară văzînd în anu ălalalt că Turcii nu-s așa răi, cum s-au vorbit, și eu cunoscîndu-le felu, c-am stat cu ei în Temișvara, ne-am întors la Caransăbeș, și ne-am înțăles destul dă birte cu unii dintră Turci, cu alții mai greu, că în două rînduri am mai bejenit, cu Vlădică cu tot, și mare năcaz am îndurat atunci. Dară cu ajutoru lu Dumnezeu sfîntul ș-alu chineji am răzbătut prăstă aia ani grei, dară mai grei au vînit dupa-aia, cînd au început răzbelu cu Imperialii cu Turcii...”

Cnejii, ba chiar și unii din nobilii romîni ortodocși, rămîn la locurile lor, păstrîndu-și bună parte din proprietățile avute, și putînd dispune liber asupra lor. Astfel, nobilul *Andrei Groza* din Caransebeș, prin testamentul făcut la 8 sept. 1659 — la un an după cedarea Banatului Caransebeșului Turcilor — „lasă cu limbă dă moarte averea lui” celor 2 copii și trei fete ale sale „iară mînlăstirii sf. Gheorghe din Caransăbeș, lasă o livadă cu pruni dăla *Iaz*. Școlii grămăticești dăla Caransăbeș lasă 100 (florini aur) și bisericii sf. Gheorghe 2 icoane bătute cu argint”.

În anul următor, la 23 august 1660 „*Catrina Mijca*, văduva lu *Lațug Ilieș*, scrie testamentu dă lăsămînt prîntu copi(ii) ei și fete măritate și nemăritate și lasă bani 200 (florini aur) mînlăstirii sf. Gheorghe din Caransăbeș și 100 (florini aur) școlii grămăticești”.

În același an, la sf. Nicolae, „nobilul *Cerbiță Iancu* danie dă școlii grămăticești din Caransăbeș, pră tot-dauna a școlii să fie: grădina lui, cu casa și cu livezile din Pîrlău, dăla locul zis Răzoare, pînă la Moara seacă”.

La Dumineca Floriilor 1661, „*Bujor Fărcaș*, nobil din Mitnic, scris testament, rămas fără copii dă urmași, numa nepoți, împarte averea cu limbă dă moarte,

la nepoți. Lasă mînăstirii sesia *Dobrești* și *Săliștea*. Iară școlii grămăticești din Caransăbeș, 700 (florini aur)”.

N-ar fi exclus ca acești nobili să fi fost într-adevăr deposedați de averile avute pînă la instaurarea noii domnii, pe care considerîndu-o trecătoare, ei își fac testamentul, ale cărui prevederi lasă să fie aduse la îndeplinire de conducătorii bisericii, după eventuala eliberare de Turci.

Socoțile Școlii grămăticești, păstrate pe aproape toți anii de domnie a Turcilor în Caransebeș, vin și ele să întărească presupunerea că și sub Turci s-a menținut, într-o formă oarecare, clasa (nobililor și) chinejilor romîni ortodocși. Printre școlarii care frecventează această școală și solvesc taxele școlare, figurează aproape aceleași nume de fii de chineji și de nobili întîlnite și înainte de ocupația turcească. Dăm din rezumatul listelor de socoți din *Protocolul* de la 1755 al egumenului Pamfilie de la mînăstirea Stredîștea Mică :

„1661 Ionie 3. *Socóta cît or plătit școlarii din școala grămăticească* la sf. mînăstire sf. Gheorghe pră anu 1661. *Școlarii*: Măcicaș Fărcaș ot Măcicaș, Găman Ilie, Mărgan Radul, Hanțul Viad, Lia Mitrea, Lațug Petco, Cheresteș Andrei, Zeicu Timcea, Jurma Alecsa, Pobora Luca, Pobora Vasa, Stan Dumitrașcu, Popa Vasile, Găman Pavel, Bizerea Simion, Petrovici Iacov”.

„1662 Ionie 11. *Socóta școlii grămăticești din Caransăbeș* pră anu 1662 cu 418 (florini aur) 33 cr(uceri) căpătare și 418 (florini aur) 28 cruceri cheltuială. *Dascălii*: Bujor Ilie, Udra Domaschin, Balea Pavel, Groza Sava, Mărgan Acsinte”.

Funcționarea aproape normală și fără întrerupere a Școlii gramaticești pe toată durata domniei turcești, este o nouă dovadă în favoarea acestei stăpîniri. Aducerea la Caransebeș și instituirea la școala gramaticească a lui *Domaschin Udra*, secretarul Sf. Mitropolit *Iosif II cel Nou*, arată interesul mare pe care vlădica *Ioanichie* l-a purtat acestei școli, de unde radia lumina

culturii românești, care, prin ucenicii și absolvenții ei, se revărsa din belșug asupra tuturor plaiurilor românești.

Despre vlădica Ioanichie, *Pomelnicul* vechi scrie: „*Episcopa Ioanichie* d: 1652 ș-alu Vrșăț. La ani 1658, cînd au vîndut Țara Banatului la Turci craiu Ardealului, el nu au plecat în bejană, (ci) au rămas și au murit la ani 1659. Iară el au fost beteag și scamnu l-au purtat mai mult episcopa *Isachie*, care au bejănit dăla Vrșăț dă rău turcilor”.

Sub noua stăpînire vlădica Ioanichie trăiește abia un an. N-a mai ajuns să vadă înapoindu-se tezaurul — în bani și odoare bisericești — trimis de el la Bălgrad—Alba-Iulia și încredințat spre păstrare Mitropolitului Sava II Brancovici. Este de presupus că printre obiectele cuprinse în bogatul inventar întocmit de calvinii cu ocazia judecării sf. Mitropolit Sava, au fost trecute și odoarele trimise de vlădica Ioanichie al Caransebeșului. Fiind confiscate de principele Mihail Appafi (1661—1690), ele au intrat în patrimoniul calvinilor, pierzîndu-li-se urma. Vlădica Ioanichie se odihnește, alături de fericirii săi înaintași în mormîntul de lîngă altarul bisericii mînăstirești și episcopale „Sf. Gheorghe” din Caransebeș.

Ii urmează în scaun vlădica de la Vîrșeț, *Isachie*, care „dă rău turcilor” s-a refugiat la Caransebeș, fiind învitat de vlădica Ioanichie, bolnav de bătrînețe, dar și de supărare. I-a urmat în Scaun desigur prin alegere, o procedură care se va fi menținut nealterată și sub noua stăpînire. Prin instalarea sa la Caransebeș, cu respectarea străvechiului ritual, sub păstoria vlădichii *Isachie* se *reface unitatea* organică teritorială și administrativă veche a eparhiei Caransebeșului.

Actul politic de la 1658 *restaurează Mitropolia Timișorii în drepturile ei străvechi*, întinzîndu-i jurisdicția asupra întregului Banat. Despre reluarea legăturilor cu centrul vechi mitropolitan de la Timișoara avem mărturie scrisoarea de la 15 august 1661, prin care „*arhiepiscopa Antonie alu Temisvari scris către episcopu Isachie alu Vîrșeț, în Caransăbeș să-i trămită so-*

coata pră anii 3 ce or trecut și să-i trămită ce să cu vine. Și să stea la Virșăț barem la sărbătorile sfinte din ăst an”.

Cei trei ani de care vorbește arhiepiscopul *Antonie* al Timișorii sunt anii (1658—1661) de cînd eparhia Caransebeșului a revenit, odată cu ocupația turcească, sub ascultarea canonică firească a Mitropoliei Timișorii.

Cu multe întreruperi, îndeosebi în epoca dintre anii 1688 și 1700, Banatul Caransebeșului și Logojului va scutura jugul de lemn al Turcilor, spre a-l înlocui, provizoriu și apoi definitiv, la 1716, cu jugul de fier al Habsburgilor.

În intervalele în care acest Banat se anexează la principatul Transilvaniei, și episcopia Caransebeșului va intra în legături de ascultare față de Mitropolitul de la Alba Iulia. După 1700, cînd întreg Banatul Timișan și al Severinului va rămîne sub dominația semilunei pînă la anul 1716, Mitropoliții Timișorii, *Constantin* (1704—1710) și *Ioanichie* (1712—1727), își exercită drepturile lor de jurisdicție asupra tuturor eparhiilor bănățene: Caransebeș — Virșeț, Lipova și Becicherec, așa cum le-au exercitat și fericirii lor înaintași, în timpul și înaintea ocupației turcești.

La aniversarea celor trei sute de ani de la pierderea autonomiei Banatului Caransebeșului și Logojului gîndul nostru îmbrățișează memoria tuturor celor ce de-alungul secolelor și-au jertfit viața pentru păstrarea comorilor strămoșești.

Prot. Dr. GH. COTOȘMAN
Vicar arhiepiscopesc.

BIBLIOGRAFIE

- Franz Babinger, *Mehmet der Eroberer und seine Zeit, Weltentstürmer einer Zeitenwende*, München, Fr. Bruckmann, 1953.
- Pr. Dr. Gh. Cotoșman, *Episcopia Caransebeșului pînă în pragul sec. XIX-lea*, Caransebeș, 1941.
- Pr. Dr. Gh. Cotoșman, *Izvoarele istoriei romînilor bănățeni*.

- Viața Sf. Iosif cel Nou Mitropolitul Timișoara 1650—1656*, în *Mitropolia Banatului*, An. VI, nr. 7—9, Timișoara, 1956.
- Laonic Chalcocondil, *Expuneri istorice*, ed. Vasile Grecu, București, 1958.
- Ducaș. *Istoria turco-bizantină (1341—1462)*, ed. Vasile Grecu, București, 1958.
- Dr. Bogo Grafenauer, Dušan Petrovici, Dr. Jaroslav Sidak, *Historija naroda Jugoslavije*, Zagreb, MCMLIII.
- Joseph von Hammer, *Geschichte des Osmanischen Reiches*, vol. I—IV, Pesth, 1834—1836.
- Ladislás Hadrovics, *L'Eglise serbe sous la domination turque*, Paris, 1947.
- Eudoxiu Hurmuzaki, *Documente*, vol. IX, partea I. 1650—1747, București, 1897.
- Pamfilie, *Protocolul actelor vechi ale Episcopiei Caransebeșului*, Strediştea Mică, 1755, mss.
- Dr. Dušan I. Popovici, *Srbi u Banatu*, Novi-Sad, 1956.
- Dr. Dušan I. Popovici, *Srbi u Vojvodini*, I, Novi-Sad, 1957.
- Dr. Szentkláray Jenő, *Száz év Dél-Magyarország újabb történetéből*, Temesvár, 1879.
- Lyub. Stoianovici *Stari srpski zapisi i natpisi*, IV, Sr. Karlovči, 1923.
- Dr. Selâhattin Tansel, *Osmanlı kaynaklarına göre Fatih Sultan Mehmed in Siyâsi ve Askerî faaliyetleri*, Ankara, 1953.
- Nicolae Tincu-Velia, *Istoria politico-națională a Românilor preste tot...*, Sibiu, 1865.
- Domaschin Udra și Iromonaca Ion, *Pomealnicu alu Metropoliței și Episcopi din Scamnele Sevrinului la Vodița și Meedia și din Temișvara și din tot Pașalicul și toată Țara Banatului...* Caransebeș, 1696, mss.
- J. W. Zinkeisen, *Geschichte des osmanischen Reiches in Europa*, I, 1940.

INDRUMĂRI OMILETICE

Sf. Nicolae *)

Sinaxarul cuprinde multe nume de sfinți, dar prăznuirea nici unuia din ei nu este atît de așteptată și nu produce atîta bucurie în casele creștinilor, ca pomenirea Sf. Nicolae. Iar dacă cercetăm motivele care au determinat deosebita prețuire a acestui sfînt Părinte, oricite ar fi aceste motive, ele se pot reduce la unul singur, la iubire, izvor și cauză a tuturor celorlalte.

Toți sfinții au trăit și și-au consumat viața în iubirea de Dumnezeu și aproapele, dar se pare că nici unul din ei nu a reușit, în special în aplicarea poruncilor de iubire a semenului, în felul și măsura realizată de Sf. Nicolae. De altfel trebuia să fie așa, de vreme ce, încă din fragedă copilărie, el s-a închinat pe sine și Domnului, petrecind toată ziua în biserică, pregătindu-se a fi lăcaș vrednic al sălășluirii Sf. Duh. Așa că, după cuvîntul Sinaxarului: „la ei nu se arăta nici un nărav tineresc, ci numai obiceiurile omului bătrîn. Că precum omul bătrîn, dacă are obiceiul celor tineri este luat în ris de toți, tot așa și tînărul dacă are obiceiul bărbatului bătrîn, este cinstit cu mirare de toți. Căci nepotrivite sunt tinerețele pentru bătrînețe, dar cinstite și frumoase sunt bătrînețele în tinerețe”.

Așa a fost Nicolae și nu va mai surprinde pe nimeni, dacă binefacerilor începute în viață, le-au urmat minunile de după moarte, continuînd astăzi și peste veacuri prin fermecătoare obiceiuri legate de pomenirea lui. Deoarece darurile ce se fac cu această ocazie, daruri ce aduc atîta mulțumire, bucurie și fericire în inimile și pe fețele tuturor, indiferent de vîrstă sau stare, nu sunt altceva decît reîmprospătarea în memoria noastră a binefacerilor săvîrșite de acest sfînt Părinte și simboluri ale iubirii și prețuirii ce trebuie să stăpînească, să străbată și să sfințească întreaga noastră viață în raporturile ei cu ceilalți semeni ai noștri. Aceasta cu atît mai mult, cu cît iubirea este fundamentul și osatura pe care trebuie să se fixeze și să se desvolce trăirea noastră creștină. Toată religia și credința noastră la acest singur cuvînt se reduc.

Dumnezeu este iubire. Iubire sînt raporturile persoanelor Sf. Treimi. Iubire este raportul dintre Dumnezeu și om și iubirea trebuie să domine raporturile dintre om și Dumnezeu, ca

*) Cuvînt la sărbătoarea Sf. Ierarh Nicolae.

și cele dintre om și om. Iubirea a prezidat creația, va incununa sfârșitul și toate celelalte trecind, ea singură va rămâne întru veșnicie. Din iubire și pentru iubire am fost făcuți de Dumnezeu și nici tragedia căderii noastre nu a putut-o distruge. În omenirea Fiului lui Dumnezeu, cu toate consecințele ei, este cel mai sublim act și cea mai înaltă dovadă de iubire, care pretinde și din partea noastră, drept răspuns, o iubire adecvată. Iar printre oameni n-am putea găsi un exemplu mai potrivit și mai ușor de urmat ca acela arătat de Sf. Nicolae în viața și opera sa. Pentru că Sf. Nicolae nu a fost rece învățător numai cu cuvântul, ci cuvântului propovăduit el i-a premers cu fapta, dovedind, în văzul tuturor, arzătoare dragoste pentru Dumnezeu și om. Căci cum ar putea fi considerate pătimirile din timpul prigoanei lui Dioclețian, decît ca dovezi ale iubirii și atașamentului către Dumnezeu. Și cum am putea numi nenumăratele faceri de bine săvîrșite de el, decît ca tot atitea minunate dovezi ale iubirii aproapelui. Așa că din toate punctele de vedere, Sf. Nicolae rămîne și de acum înainte, pildă tuturor, deși din vremea cînd viața și minunile lui umpleau de uimire pe aceia în mijlocul cărora trăia.

Ci în frămîntarea clipelor ce le trăim, în preajma praznicului cinstitor al sfîntului, ochii sufletului nostru să fie îndreptați spre chipul lui nemuritor, iar darurile ce le vom face de acum înainte mai ales celor ce sînt în strîmtorare și neputință, să poarte, din ce în ce mai mult, pecetea care a caracterizat atît trecerea Sf. Nicolae prin lume, ca și minunile lui de după aceea.

Din neînfînta lui voință de a face binele și de a persista în el, să luăm și noi exemplu și putere de a începe și a continua pînă la sfîrșit, opera de ajutorare a semenului nostru și din iubirea arătată de el lui Dumnezeu și omului, să ne încălzim și noi sufletele și așa, adorînd pe Dumnezeu și iubind pe semenii noștri, să începem a porni cu hotărîre pe drumul mîntuirii, pe sfînt rugîndu-l a ne ajuta în nevoîțele noastre, iar pe bunul Dumnezeu pururea lăudîndu-l pentru că a lăsat să se ivească, să crească și să înflorească în mijlocul acestei lumi, o atît de înmiresmată floare.

Pr. GH. GEȚIA

Sfînta Treime*)

Cînd pronunțăm cuvîntul Sfînta Treime, gîndul nostru se înalță la Dumnezeu, care este unul în ființă și întreit în persoane: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt. Tot la Sfînta Treime ne ridicăm noi cu gîndul și cînd ne facem semnul sf. Cruci și zicem: În numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, sau cînd cin-

*) Predică la duminica a XXVII-a după Rusalii.

tăm în biserică, mărturisind și mărinđ „pre Tatăl, pre Fiul și pre Sfintul Duh, Treimea cea de o ființă și nedespărțită”, sau cind spunem în Credeu: „Cred într-unul Dumnezeu, Tatăl... Și într-unul Domn Iisus Hristos, Fiul... și întrul Duhul Sfint”.

Credința că există un singur Dumnezeu o aflăm și în alte religii (ex. mohamedanism), dar credința că Dumnezeu e unul în ființă și întreit în persoane o aflăm numai în creștinism. Prin aceasta se deosebește creștinismul de toate celelalte religii.

La adevărul despre Sfinta Treime oamenii nu au ajuns prin propriile lor puteri. N-au ajuns prin cugetare, ci el le-a fost descoperit de sus. Această descoperire ne-o face Dumnezeu în mai multe rinduri, ș. a.: la Botezul Domnului, cerurile se deschid, Duhul Sfint se coboară, în chip de porumb, asupra Domnului Iisus Hristos, iar Tatăl grăiește din cer, mărturisind că Mintuitorul e Fiul Său. (Mt. 3, 17). Tatăl care grăiește din cer, Duhul Sfint, care se coboară în chip de porumb și Fiul lui Dumnezeu, care se botează în apa Iordanului, sunt cele trei persoane ale aceleiași ființe dumnezeiești. Despre existența lui Dumnezeu unul în ființă și întreit în fețe ne vorbește și Domnul, cind, trimițind pe ss. Apostoli în lume le spune: „Mergind învățați toate neamurile, botezându-i în numele Tatălui și al Fiului și al Sfintului Duh”. (Mt. 28, 19). Deci să facă Botezul în numele lui Dumnezeu, despre care însă trebuie să se știe că e întreit în persoane și de aceea trebuie făcut în numele și în autoritatea fiecărei persoane. Acest adevăr îl exprimă și sf. ap. Pavel și-l mărturisește și Biserica, de cite ori ne dă binecuvîntarea sa, prin cuvintele: „Darul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărțășirea Sfintului Duh, să fie cu voi cu toți”. (2 Cor. 13, 13).

Priceperea acestui adevăr, pătrunderea lui cu mintea și învățarea lui într-un mod lămurit, este imposibilă. Dar cu toate acestea nu se poate spune că ar fi împotriva minții, că ar fi nelogic, ci se poate spune doar atât că e mai presus de minte. Și deși nu-l înțelegem, totuși îl primim și ni-l însușim prin credință, intrucit ne-a fost descoperit de Dumnezeu și noi știm că Dumnezeu nu ne induce în eroare, ci ne descopere totdeauna adevărul.

Mintea noastră însă, fiind dornică de a cunoaște toate acele lucruri și adevăruri, cu cari are atingere, s-a frământat să înțeleagă, măcar în parte și adevărul despre Sfinta Treime. De aceea nu e de mirare că vedem pe ss. Părinți năzuindu-se să dea la o parte măcar un colțișor din vălul ce acopere acest mister și să ne conducă, cel puțin la o umbră de cunoaștere a acestei mari taine. Pornind ei de la adevărul că creatura reflectează, în parte, perfecțiunile dumnezeiești, își spuneau că trebuie să se găsească în creatură unele asemănări, prin cari să se lămurească, într-o măsură oricît de mică misterul Sfintei Treimi. După meditații îndelungate, ei au crezut că misterul

Sfintei Treimi s-ar putea lămuri cit de cit, provocându-se la anumite lucruri create, cum sunt: cărămida, soarele, etc. Cărămida, spuneau ei, este una, dar ea constă din trei lucruri: pământ, apă și foc. Soarele (care e unul) constă din: disc, căldură și lumină. Arborele are: rădăcină, trunchiu și coroană. Timpul are: trecut, prezent și viitor. Spațiul are trei dimensiuni: lungime, lățime și înălțime. Corpul omenesc are trei părți: cap, trunchi și membre. Sufletul are trei părți, sau funcțiuni: mintea, voința și simțirea, etc. În toate acestea avem atit unitatea lucrului cit și deosebirea părților.

Ss. Părinți însă erau conștienți că nici una din comparațiile de mai sus nu ne lămurește, decit într-o măsură infinit de mică, misterul Sfintei Treimi, și nu ne ajută decit să-l vedem ca printr-un geam aburit, — căci el nu poate fi înțeles nici de ingeri — ei însă s-au folosit de aceste comparații pentru a ne arăta că după cum în lumea ce ne înconjoară e posibilă existența la un loc a unității și trinității, tot așa e posibilă ea și în lumea de sus, adică în Dumnezeu.

Persoanele Sfintei Treimi, fiind de o ființă, sunt egale între olaltă. Nu e una mai mare sau mai mică decit alta și fiecare din ele e Dumnezeu. Cum însă toate sunt de una și aceeași ființă, noi nu vorbim de trei Dumnezei, ci de unul singur. De aceea fiecare din ele este atotputernică, eternă, atotbună, etc. Sf. Ev. de azi ne vorbește de ex. despre atotputernicia Fiului, care vindecă într-un mod minunat o femeie gîrbăvită.

Dar pentru ca persoanele Sfintei Treimi să nu se confunde una cu alta, pe lângă însușirile ființiale și cari le sunt comune, fiecare mai are și anumite însușiri proprii, personale. Astfel, însușirea personală a Tatălui e că El este nenăscut: a Fiului că e născut din veci din Tatăl (și în timp din Sf. Fecioara Maria), iar a Duhului Sfînt că El purcede din veci din Tatăl. De aici însă nu urmează că a fost o vreme cînd Tatăl era singur, fără Fiul și fără Duhul Sfînt. Nu! Toate cele trei persoane dumnezeiești există deodată din veci. Fiul s-a născut din Tatăl ca și lumina din soare sau din foc, sau ca și cuvîntul din minte, iar Duhul Sfînt purcede din Tatăl, așa cum purcede fapta din voință. „După cum focul există deodată cu lumina din el și nu este mai întii focul și pe urmă lumina, ci deodată; și după cum lumina se naște totdeauna din foc și este totdeauna în el, fără să se despartă deloc de El, tot astfel și Fiul se naște din Tatăl fără să se despartă de loc de El, ci este pururea cu El”. (I. Damaschin, Dogmatica I, 8). Acelaș lucru se poate spune și despre purcederea Sfîntului Duh din Tatăl. Tatăl nu s-a micșorat și nu a pierdut din putere prin faptul că a născut pe Fiul și a purces pe Sfîntul Duh. Iar Fiul și Sf. Duh prin faptul că-și au originea în Tatăl, nu sunt cu nimic mai prejos ca El.

Taina că Dumnezeu e unul în ființă și întreit în persoane, deși e nepătrunsă de minte, totuși din ea putem trage unele învățături folositoare pentru viață, ș. a. : Cele trei persoane ale Dumnezeirii sunt însufletește de iubire și trăiesc în unire desăvârșită. Să căutăm să fim și noi la fel. Să ne iubim unii pe alții și să facem să domnească și între noi aceeași unire și pace, care domnește în Sfânta Treime. Persoanele Sfintei Treimi deși au însușiri prin cari se deosebesc unele de altele, totuși aceasta nu le face să se învrăjbească. Drept aceea să căutăm și noi ca însușirile, prin cari ne deosebim unii de alții, să nu le folosim pentru învrăjpire, ci pentru unire, căci unirea face puterea și numai prin ea se poate omenirea înălța spre idealul suprem. Și fiindcă pentru aceasta se cere, în primul rînd, să avem sufletul curat, să implorăm ajutorul lui Dumnezeu și să zicem : Prea Sfîntă Treime, miluiește-ne pe noi. Doamne, curățește păcatele noastre. Stăpîne, iartă fărădelegile noastre. Sfînte, cercetează și vindecă neputințele noastre, pentru numele Tău.

Prot. I. PETREUȚA

Credința în Iisus*)

„Iată Eu stau la ușă și bat : dacă aude cineva glasul Meu și deschide ușa, voi intra la el, voi cu el și el cu Mine”. (Apoc. 3, 20).

Frați creștini,

Sf. noastră biserică ne pune în sf. Duminică de azi, înaintea ochilor noștri, intruparea Fiului lui Dumnezeu.

Născut din veci din Tatăl, persoana a doua a Sf. Treimi și-a luat asupra Sa misiunea mîntuirii neamului omenesc. Pentru aceea a primit nașterea din Preacurata Fecioara Maria, din seminția lui David, așa precum prorocii au proorocit și drepților li s-a binevestit.

Mare pregătire trebuie să fi fost în lume la apropierea nașterii lui Hristos ! Ingerii săltau de bucurie, cerul întreg se veselia și pămîntul se pregătea să primească coborîrea din ceruri a lui Emănoil, celui prezis de Isaia și de toți ceilalți profeți.

Păstorii, ce-n nopți cu lună plină, își păzeau turma la marginea Betleemului, rămin uimiți la auzul corului ingeresc, ce vestea nașterea celui ce Dumnezeu fiind, a luat trup muritor pentru ale noastre păcate și pentru a noastră mîntuire. Iar

*) Predică la duminica înaintea Nașterii Domnului.

înțelepții din răsărit, văzind lumina stelei Marelui Profet, pribegesc spre a căuta și a afla pe Împăratul neamurilor. Și aduc alese daruri: aurul limpezimii, tămîia rugăciunii și smirna căinții, ca atunci cînd îl vor găsi să i le ofere și să i se închine Lui.

Ne apropiem din nou de a sa mărită întrupare pentru a o sărbători. Din nou cerul vestește pe pămînt pace, bunăînțelegere între oameni și mărire întru cei de sus. La vestirea cerului, colindătorii duc prin casele noastre aceiași măreață veste a nașterii lui Messia. Hristos e aci. Stă aproape de noi. E la poarta curții noastre și la ușa casei noastre.

„Iată, zice, El, stau la ușă și bat”.

Este chipul Lui induișător, cum stă El înaintea ușii lumii și bate pentru a fi primit. Stătea odinioară, la plinirea vremii, înaintea ușii Betleemului, dar ușile erau încuiate. Pentru El loc nu s-a găsit în orașelul din Iudeia Palestinei. A bătut la multe porți, dar nimeni nu i-a deschis. Oriunde Preacurata cu bătrînul Iosif întrebau de sălaș pentru noapte, rece indiferent sau cu minie, li se răspundea: loc nu e. E plină casa. Suntem mulți. Obosiți și bătrînul și tinăra Fecioară plecau cu capul în pămînt, plini de griji, să-și caute norocul în altă parte. Acelaș refuz. Acelaș răspuns.

În staulul dobitoacelor vrut-a Domnul să se nască. Acolo au bătut pentru ultima dată. Acolo au poposit bătrînul cu Fecioara. Aco'o s-a săvîrșit minunea.

A bătut Iisus la porțile din Betleemul Iudeii, dar ușile erau zăvorîte și nici o casă și nici o ospătărie nu s-a cîlat pentru El.

Suntem în preajma praznicului luminat al nașterii lui Iisus. Azi sf. evanghelie ne anunță, că Fecioara va naște fiu și numele lui Emanuel va fi, ce se tâlcuiește: Dumnezeu e cu noi. Ne vestește originea după trup a lui Iisus. Ne încunoștințează că Dumnezeu vine la noi muritorii de rînd. „Cel care este una cu Dumnezeu se face una cu oamenii prin legături, care nu pot fi rupte în veci. Hristos este apărătorul și mijlocitorul nostru, fratele nostru care poartă chipul nostru omenesc înaintea tronului lui Dumnezeu și care pentru toată vecinicia este una cu neamul omenesc mintuit, căci este Fiul Omului”.

Cît de multă considerare avem noi credincioșii în fața dumnezeirii de vreme ce a venit în lume însuși Fiul său cel iubit! Toate acestea Dumnezeu le-a făcut din dragoste pentru noi oamenii. Trimis-a proroci, vestit-a calea mîntuirii, arătat-u-s-a lumii lumina cea neapropiată pentru ca să ridice lumea la înălțimea, din care a căzut. De atita milostivire s-a învrednicit neamul omenesc. Dumnezeu se face om, pentru ca să îndumnezească pe om. Se umilește pe sine, pentru ca să ridice la înălțime pe cei umiliți. De atita vrednicie ne-a făcut Dumnezeu părtași.

Dar ce facem noi credincioșii pentru Dumnezeu? Cum răspundem noi la iubirea lui Dumnezeu? An de an sărbătorim mărta naștere a Pruncului Iisus. An de an stă Domnul la ușa inimii noastre, bate și așteaptă. Ascultăm noi glasul Lui? Deschidem ușa să intre la noi? Sau rămânem mereu reci și nepăsători?

De bună seamă, că acum în preajma Nașterii Domnului ne pregătim în multe feluri pentru sărbătorirea Crăciunului. Ne pregătim frumos să sărbătorim nașterea Domnului întru curăția din afară.

Ce pregătire lăuntrică și duhovnicească facem noi la sărbătoarea Crăciunului? Cite suflete au ingenunchiat în acest post, în fața altarului, sub epitrafilul slujitorului lui Dumnezeu, pentru ca să-și curățească murdăria cea din lăuntru?

Cite suflete s-au ostenit în post și rugăciune?

Iată, acum Hristos stă la poartă, e aici, întreabă. Ce răspundem? Il primim? L-am primit deja? O! cită bucurie ai suflete care țe-ai invrednicit să stai la masă cu Iisus. Nici nu vă puteți da seama la ce înălțimi de bucurie duhovnicească ajunge acela care a primit odată pe Iisus în casa sa, și în inima sa.

În peștera din Betleemul Iudeii, Pruncul Iisus se naște. O! Iisuse, de te-ai naște și în sufletul meu. Iată, acum aud glasul Tău, înțeleg chemarea Ta. Te aștept. Vino!

Pr. Dr. IOAN CHIOARU

PENTRU APĂRAREA PĂCII

Adeziunea deplină a deservenților cultelor din Banat la mărețele țeluri ale Congresului de la Stockholm

Considerînd că nu pot rămîne indiferenți față de neli-
niștea creată de agresiunea Statelor Unite și Angliei în Liban
și Iordania, deservenții tuturor cultelor din Banat, întruniți în
conferințe interconfesionale, în luna septembrie a. c. la sediile
raioanelor, și-au manifestat adeziunea deplină la mărețele țel-
luri ale Congresului mondial pentru dezarmare și colaborare in-
ternațională și au cerut cu hotărîre retragerea tuturor trupelor
străine din Orientul Apropiat, care amenință stabilitatea păcii în
această regiune. Totdeodată, reprezentanții tuturor cultelor din
Banat, avînd convingerea că valorile eterne ale umanității nu
se pot impune decît într-o atmosferă de pace și liniște, și-au luat
angajamentul de a nu precupeți nici un efort pentru a face să
triumfe în întreaga lume, cauza scumpă a tuturor popoarelor :
cauza păcii.

Raionul Bozovici

„Intruniți în conferință interconfesională, deservenții cul-
telor din raionul Bozovici, cer cu toată energia și autoritatea
de slujitori ai conștiințelor, încetarea neîntîrziată a provocărilor
împotriva pașnicului popor chinez, care provocări fără pre-
cedent în istoria omenirii, pot în orice moment să declanșeze o
nouă conflagrație mondială. Retragerea neîntîrziată a trupelor
anglo-americane din Liban și Iordania. Incetarea definitivă și
generală a experiențelor cu arme nucleare și termonucleare” —
se spune în moțiunea adoptată în cadrul conferinței intercon-
fesionale, care s-a ținut în ziua de 15 septembrie 1958; părin-
tele protopop Gheorghe Țunea evocă memoria marelui dispărut
F. Joliot Curie, activist pe tărîm obștesc și fostul președinte al
Consiliului Mondial al Păcii.

Apoi, părintele Ioan Voin citește referatul „Hotărîrile Con-
gresului Mondial al popoarelor pentru dezarmare și colaborare
internațională.

În completarea referatului își dau contribuția pr. Iosif
Boioloj, pastorul P. Ciortuz, pr. Dănilă Puia, pr. Drăgan Za-
harie, pastorul D. Goga și prot. Gheorghe Țunea.

Toți vorbitorii au scos în evidență marea importanță a ho-
tărîrilor luate la Congresul Mondial al Păcii, arătînd fiecare
rolul ce-l au deservenții cultelor pentru marea cauză a păcii.

Raionul Ciacova

În conferința interconfesională de luptă pentru pace, care a avut loc în ziua de 3 septembrie a. c. deservenții cultelor din raionul Ciacova, au declarat:

„Noi și credincioșii noștri vom lupta neîncetat pentru întronarea păcii în lume, pentru biruința ei, pentru aceasta, cerem ca toate guvernele să înceteze experiențele atomice, urmînd exemplul luminos al U. R. S. S.

Vom lupta zi de zi pentru propășirea scumpei noastre patrii, pentru viitorul fericit și luminos al copiilor noștri, pentru triumful păcii în lume”.

Păr. protopop Porfir Crișciu deschizînd ședința, arată marea durere ce a cuprins pe toți oamenii iubitori de pace, prin pierderea neașteptată a marelui savant fizician și activist pe teren obștesc F. Joliot Curie, președintele Consiliului Mondial al Păcii. Se păstrează apoi un moment de reculegere.

După aceasta, pr. Cornel Lugojan-Jebel citește conferința „Hotărîrile Congresului Mondial al popoarelor pentru dezarmare și colaborare internațională, arătînd că slujitorii cultelor fiind cei mai apropiați de sufletele credincioșilor, vor putea face mult pentru cauza păcii și triumful ei.

Pr. Cacic Milivoi-Rudna, citește „Apelul Congresului Mondial pentru dezarmare și colaborare internațională către popoare în legătură cu situația din Orientul Apropiat și Mijlociu”.

Pr. Hönig-Dolaț, citește „Chemarea Congresului Mondial pentru dezarmare și colaborare internațională.

Pr. Gheorghe A. Milovan-Obad, citește „Declarația Congresului Mondial pentru dezarmare și colaborare internațională”.

Luînd cuvîntul P. C. Prot. Ștefan Tomici, Vicarul ort. sîrb din Timișoara, ca reprezentant al Comitetului național de luptă pentru pace, arată că poporul romîn luptă pentru bunul suprem al omenirii: pacea! Oameni de știință, conducători de culte, muncitori și țărani, condamnă folosirea energiei nucleare în slujba morții și a distrugerii. Preoților le revine sarcina de a lămuri pe credincioși despre marea importanță a luptei pentru pace, prin predici și alte mijloace pastorale care le stau la îndemînă. Numai făcînd astfel, încheie P. C. Sa, vom fi utili Patriei și vom răsplăti încrederea conducătorilor noștri.

Mai vorbesc preoții: Ion B. Mureșan-Banloc, Maus Martin-Ofsenița, Florian Vordan pentecostal, Cacic Milivoi-Rudna, Ratkay-Cruceni și F. Mösner-Liebling.

Caransebeș

Deservenții cultelor din raionul Caransebeș au ținut conferința interconfesională în 9 septembrie 1958, în sala festivă a Casei de Cultură a raionului, fiind prezenți profesorii Seminarului Teologic și deservenții cultelor din întreg raionul Caran-

sebeș. Delegat chiriarhal, a fost părintele consilier Dr. Iuliu Rațiu.

Protopopul raional, părintele Ioan Racoveanu, într-o cuvîntare, evocă memoria savantului francez F. Joliot-Curie, fostul președinte al Consiliului Mondial al Păcii, pentru care întreaga asistență păstrează un minut de reculegere.

În continuare pr. Moise Ciorei-Teregoa, citește referatul „Hotărîrile Congresului Mondial al Popoarelor pentru dezarmare și încetarea experiențelor cu arme nucleare”.

Pastorul baptist N. Seracin, citește „Manifestul Congresului Mondial al Păcii de la Stockholm”.

Iau cuvîntul apoi asupra temelor expuse prot. Teodor Roșca-Caransebeș; pastorul evanghelic M. Kloss-Caransebeș; delegatul cultului rom. cat. pr. L. Ujvari; pastorul reformat N. Kicsi-Lugoj; pastorul penticostal N. Dragomir și pastorul baptist N. Seracin.

P. On. Prot. Dr. Iuliu Rațiu, luînd cuvîntul spune că slujitorii cultelor trebuie să fie purtătorii de lumină în bezna care întunecă conștiințele ațîțătorilor la război și să le arate calea spre pace și înfrățire.

La urmă, pr. Liviu Topală citește o moțiune care este primită și aprobată de întreaga asistență.

Făget

Consfătuirea interconfesională de luptă pentru pace a deservenților din raionul Făget s-a ținut în ziua de 2 septembrie a. c. în sala de ședințe a Casei de Cultură a raionului.

A participat și Dr. Nicolaevici I., președintele Comitetului raional de Luptă pentru pace.

În cuvîntul de deschidere, d. dr. I. Nicolaevici, a arătat că în istoria omenirii nu s-a cunoscut niciodată o mișcare de asemenea anvergură, care să mobilizeze atîtea națiuni și confesiuni, ca mișcarea partizanilor păcii de azi. În lupta pentru pace s-au înrolat milioane de oameni din lumea întreagă. În continuare dsa scoate în evidență marea contribuție la lupta pentru pace a savantului francez F. Joliot-Curie, care a încetat din viață.

Păr. protopop Iulian Opreșoni, expune apoi biografia ilustrului dispărut.

Referatul despre „Hotărîrile Congresului Mondial al popoarelor pentru dezarmare și încetarea experiențelor cu arme nucleare” este expus de către preotul Ioan Clavel-Curtea. În încheierea referatului, C. Sa arată sarcinile ce revin deservenților cultelor în lupta pentru pace.

La discuții pe marginea acestui referat, iau cuvîntul: Prot. Ioan Munteanu-Făget, care a analizat situația internațională în lumina hotărîrilor Congresului Mondial al Păcii, ținut la

Stockholm, pastorul reformat S. Beres-Mănăstur, preotul rom. cat. I. Janis-Făget, I. Ardelean Sintești din partea cultului baptist, pr. Al. Leonte-Birna, și pr. Nicolae Sirbu-Traian Vuia.

Părintele consilier Dr. Iuliu Rațiu, în încheierea discuțiilor spune: „Slujitorii cultelor s-au înrolat în lupta pentru pace, pentru că Iisus Hristos este Împăratul Păcii. Mijloacele prin care noi putem să contribuim la lupta pentru pace, sint numeroase și dintre acestea face parte și rugăciunea. Noi, trebuie să ne rugăm pentru pace și să credem în eficacitatea rugăciunii”.

P. C. Prot. Iulian Opreșni, propune să se înainteze o moțiune Departamentului Cultelor și Comitetului Regional de Luptă pentru Pace.

Jimboia

„Înfierind agresiunea imperialistă, cerem ca pregătirile militare și provocările imperialiștilor americani și englezi să înceteze pe tot globul pămîntesc, iar pacea trainică să se instaurze în toată lumea și la toate popoarele. „Aceasta este declarația deservenților cultelor din raionul Jimboia cuprinsă în moțiunea votată în cadrul conferinței interconfesionale din 2 septembrie 1958.

Deschizînd ședința care s-a ținut în casa raională de cultură din Jimboia, pr. Andrei Chirilă, protopopul raional, evocă memoria și reliefează personalitatea savantului F. Joliot-Curie, președintele Consiliului Mondial al Păcii, decedat.

După păstrarea unui minut de reculegere în memoria marului luptător pentru cauza păcii, Pr. Giurvezan Ștefan-Iacea-Mare, citește conferința „Hotărîrile Congresului Mondial al Popoarelor pentru dezarmare și încetarea experiențelor cu arme nucleare”.

La discuții au luat cuvîntul pr. Banciu Mitrofan-Lunga, pr. rom. cat. Wille Andrei-Gottlob, pr. ort. sirb. Alexandru Popovici-Cenei, pr. Milota Traian-Checia, I. P. C. Gheorghe Medoia-Comloșul mare, I. P. C. Dr. Ștefan Cioroianu-Comloșul mare, pr. rom. cat. Ioan Witye-Grabați, iar de la penticotsali Iorgovan S.-Lenaheim.

Se citește apoi moțiunea trimisă Departamentului Cultelor, Comitetului Național pentru Apărarea Păcii din R. P. R. și Comitetului Regional de Luptă pentru Pace, care este adoptată în unanimitate.

Gătaia

„Ne alăturăm acțiunii popoarelor lumii de a se preîntîmpina un nou război mondial și de a folosi forța nucleară în scopuri pașnice, așa cum susține și practică puternicul stegar al păcii, Uniunea Sovietică”.

Acesta este miezul mișcării votată în cadrul conferinței interconfesionale a deservenților tuturor cultelor din raionul Gătaia care a avut loc în ziua de 4 septembrie 1958.

Ședința este deschisă de C. S. păr. Ioan Decan, delegat chiriarhal, care a spus printre altele că Biserica și slujitorii ei au fost permanent pentru pace și că reprezentanții Bisericii au fost totdeauna alături de popor. Astăzi trebuie sprijinită și mai mult lupta pentru pace.

După aceasta, părintele protopop Gheorghe Simu, arată meritele deosebite ale celui care a fost F. Joliot-Curie, strălucit om de știință și activ luptător pentru pace.

Apoi pr. Traian Olde citește referatul „Rezoluțiile Congresului Mondial al păcii de la Stockholm”. Pe marginea acestui referat, care a produs un viu interes în rîndurile celor prezenți, au mai vorbit de la penticostali, A. Mareș, pr. rom. cat. E. Bosca, pr. Ioan Capotescu, pr. Gh. Pleavă, pastorul reformat Dr. Kadar, pr. ort. sîrb Radislavevici, etc.

Lipova

În ziua de 3 septembrie 1958, a avut loc în sala Căminului cultural din orașul Lipova, conferința interconfesională a deservenților din raionul Lipova.

După deschiderea ședinței, preotul Boiu a prezentat referatul „Hotărârile Congresului Mondial al popoarelor pentru dezarmare și încetarea experiențelor cu arme atomice”.

Protopopul raionului V. Pereteacu a scos în evidență personalitatea fostului președinte al Consiliului Mondial al Păcii, decedat, savantul Frederic Joliot-Curie, păstrîndu-se un moment de reculegere.

Luînd cuvîntul pe marginea referatului, mai vorbesc prot. rom. cat. I. Pless, pr. reformat I. Eelekes, de la penticostali V. Rista, de la bapțiști, Foșlea, pr. T. Iorgi-Seceani, pr. E. Popovici-Valea Mare, pr. A. Bejan Chelmac, pr. E. Damșa-Birchiș.

Lugoj

„Conștiinți de marea sarcină a popoarelor ne obligăm a munci cu mai multă rivnă și devotament plini de încredere în izbînda vieții asupra morții în biruința finală a forțelor păcii, pentru progresul și bunăstarea oamenilor muncii din scumpa noastră patrie”.

Acesta este cuvîntul hotărît al deservenților din raionul Lugoj, exprimat în cadrul conferinței interconfesionale ce a avut loc în ziua de 5 septembrie 1958.

După deschiderea ședinței Păr. Bujor Toma, protopopul raional, evocă memoria savantului Frederic Joliot-Curie.

Preotul Ilie Stoca-Nădrag, citește apoi conferința „Congre-

sul de la Stockholm", iar pastorul baptist Turcu citește „Rezoluțiile Congresului”.

Mai vorbesc pe marginea acestor referate pr. I. Socaci-Hodoș, pr. Nicolae Sintescu-Lugoj, pr. Gheorghe Groza-Ohaba, pastorul baptist Căprariu, pr. rom. cat. Dörme-Știuca, prot. Virgil-Turcan-Lugoj, pastorul protestant T. Higety-Bodo, Pr. D. Daicovici-Lugoj, în sprijinul păcii, citează versuri de poeții Beniuc, Tulbure și de I. P. S. Mitropolitul Nicolae al Crutiței.

I. P. C. Sa Dr. Iuliu Rațiu delegat Chiriarihal, în încheiere spune: „Să facem ce s-a cerut la Stockholm, cerind încetarea experiențelor atomice, iar ca slujitori ai templelor creștine, să facem și noi ca vestalele templelor păgine: să nu lăsăm focul sacru al păcii să se stingă nici odată.”

Mațiunea, în care se oglindește atmosfera care a dominat în tot timpul ședinței, o citește părintele protopop Toma Bujor, fiind aprobată și semnată de către toți deservenții cultelor.

Moldova Nouă

„Ne alăturăm tuturor popoarelor cerind să se înceteze experiențele cu armele atomice și termonucleare”.

Conferința interconfesională în cadrul căreia deservenții cultelor din raionul Moldova-Nouă au cerut cele de mai sus, s-a ținut în ziua de 12 septembrie 1958, fiind prezidată de Prot. Dr. Victor Vlăduceanu, consilier arhiepiscopesc, P. C. Sa în cuvîntul de deschidere, după ce arată scopul conferinței, împărtășește oelor prezenți binecuvîntarea I. P. S. Sale Arhiepiscop și Mitropolit Dr. Vasile Lazarescu.

Părintele Ilie Crivacucea, protopopul raional, face apoi evocarea marelui savant francez Frederic Joliot-Curie, fostul președinte al Consiliului Mondial al Păcii.

După aceasta preotul rom. cat. I. Sultz, citește conferința „Hotărîrile Congresului Mondial al Popoarelor pentru dezarmare și încetarea experiențelor cu arme atomice”. Ieromonahul Garștea Epifanie citește documentele „Congresului Mondial al Popoarelor pentru dezarmare și încetarea experiențelor cu arme atomice”.

La discuții pe marginea referatelor expuse iau cuvîntul Prot. Dr. V. Vlăduceanu, Prot. pens. Ioan Oravițan, pr. rom. cat. I. Sultz, pastorul I. Scobercea, pr. Iancu Tilca, pr. ort. sîrb I. Milosad și pastorul N. Schinteie.

Protopopul Ilie Crivacucea, după ce a schițat situația politică mondială, a făcut un călduros apel la slujitorii cultelor, să înlăture dintre ei ura și dușmănia, să înceteze cu proselitismul, căci numai așa vor putea sluji pacea.

Pastorul N. Rață citește o moțiune care să fie trimisă Departamentului Cultelor și Comitetului regional de luptă pentru pace, în care se cuprinde hotărîrea slujitorilor cultelor de a munci și lupta pentru pace și bunăstare.

Oravița

În raionul Oravița, consfătuirea interconfesională -sa ținut în ziua de 5 sept. 1958.

Înainte de a se trece la ordinea de zi, protopopul raional părintele Gheorghe Bihoi evidențiază activitatea și meritele fostului președinte al Consiliului Mondial al Păcii F. Joliot-Curie.

După deschiderea ședinței, părintele Valer Stroca-Vrani, citește referatul „Documentele Congresului Mondial pentru dezarmare și colaborare internațională”. Pastorul baptist I. Bîtea citește „Declarația cu privire la dezarmare a Congresului Mondial de luptă pentru pace de la Stockholm”. Pr. rom. cat. T. Juhász citește „Chemarea Congresului Mondial pentru dezarmare” și pr. I. Miciuru-Comoriște citește „Apelul către popoare în legătură cu situația din Orientul apropiat și mijlociu”.

Părintele consilier Dr. Victor Vlăduceanu, luînd cuvîntul pe marginea referatelor, spune că forțele păcii întrunite la Congresul Mondial de luptă pentru pace de la Stockholm, au elaborat Documentele pentru dezarmare și colaborare internațională cari au o importanță deosebită, mobilizînd opinia publică mondială împotriva forțelor războiului.

Mai vorbesc pe marginea referatelor pastorul baptist G. Duncă, pr. Traian Mihailovici-Petrița, pastorul penticostal Gh. Micu pr. Aurel Mihailovici-Sasca, pr. rom. cat. T. Juhász-Oravița, pr. Iacob Stoian-Anina.

Protopopul raional părintele Gh. Bihoi, încredințează că angajamentele ce reies din discuțiile purtate precum și cele concretizate în moțiunea aprobată de cei prezenți, se vor îndeplini întocmai.

Orșova

La 10 septembrie 1958 a avut loc conferința interconfesională a deesrvenților cultelor din raionul Orșova la care a participat ca delegat al I. P. S. Sale Dr. Vasile Lazarescu Mitropolitul Banatului, pâr. consilier arhiepiscopesc Dr. Victor Vlăduceanu.

Deschizînd ședința delegatul chiriarhal evocă memoria savantului F. Joliot-Curie activist pe tărîm obștesc, președintele Consiliului Mondial al Păcii.

Apoi, pâr. Toma Suru-Verendin citește conferința: „Hotărîrile Congresului Mondial al popoarelor pentru dezarmare și încetarea experiențelor cu arme atomice”. Preotul rom. cat. I. Markovitz citește tema „Documentele Congresului Mondial pentru dezarmare și colaborare internațională”.

Pe marginea referatelor au luat cuvîntul consilier Dr. Victor Vlăduceanu, pr. Radu Traian-Topleț, pr. Oct. Trailovici-Iablanița, de la bapțiști I. Dirpeș, pr. rom. cat. I. Markovitz,

pr. Mihail Bosovici-Valeabolvașnița și pr. Nicolae Sînevici-Petnic.

În cuvîntul său, protopopul raional pr. Dimitrie Anuțoiu spune: „Noi deservenții cultelor sîntem datori să apărăm pacea și să învățăm pe toți credincioșii, să lupte și să apere pacea, pentru binele și fericirea omenirii întregi”.

Asigură pe I. P. S. Sa Mitropolitul Banatului Dr. Vasile Lazarescu, că preoțimea din raionul Orșova activează cu convingere și dragoste pentru consolidarea păcii. Pastorul baptist Ciupuligă, propune apoi trimiterea unei moțiuni, Comitetului Național pentru apărarea păcii și Comitetului Regional de luptă pentru pace, care se aprobă cu însuflețire de cei prezenți.

Sinnicolaul Mare

„Conștienți de sfînta lor chemare, în baza comandamentului divin, comun tuturor religiilor, de a propovădui pacea și bunăvoința între oameni deservenții cultelor din raionul Sinnicolaul Mare, aderă cu însuflețire la Hotărîrile Congresului Mondial al popoarelor pentru dezarmare și colaborare internațională.

Vor contribui la salvagardarea bunului suprem al omenirii: pacea”.

Conferința interconfesională, în cadrul căreia deservenții cultelor din raionul Sinnicolaul mare au hotărît cele de mai sus, a avut loc în ziua de 15 septembrie 1958. În cadrul acestei conferințe s-a citit referatul „Hotărîrile Congresului Mondial al popoarelor pentru dezarmare și colaborare internațională” de către preotul Nicolae Paștiu-Sinnicolaul mare. La discuții pe marginea referatelor expuse, au luat cuvîntul pr. ort. romîn Aurel Șepețian -Munar, pr. rom. cat. Adam Zeuz-Teremia Mare, de la bapțiști Handra Sima-Vălcani, pr. ort. sîrb L. Ivanov, pr. ort. rom. Mircea N. Marînescu-Lovrin, pr. ort. rom. Grigorie Vancu-Șandra, pr. Tîcudean Variaș, pr. Victor Tăslăuanu-Cenad și alții. Toți și-au luat angajamentul de a populariza documentele Congresului, în rîndul credincioșilor și hotărîrea de a lupta pentru preîntîmpinarea unui nou măcel între popoare.

În numele I. P. S. Mitropolit Vasile, a vorbit P. C. Prot. Dr. Iacob Crețiu, consilier arhiepiscopesc. După ce arată uriașă amploare pe care a luat-o mișcarea pentru pace în lumea întreagă și contribuția Bisericii în această nobilă acțiune, P. C. Sa își exprimă satisfacția deservenților de culte din raionul Sinnicolaul Mare, pentru atmosfera entuziastă în care a decurs conferința.

Apoi, pr. ort. rom. Ioan Lorinț-Beba Veche, citește textul moțiunii care să fie trimisă, Comitetului Regional de Luptă pentru Pace, Departamentului Cultelor și Comitetului raional de luptă pentru pace.

În încheiere, d. Dr. Ilie Jebelean, președintele Comitetului raional de Luptă pentru Pace, evocă personalitatea savantului F. Joliot-Curie, activist pe țărîm obștească fost președinte al Consiliului Mondial al Păcii.

Timișoara

„Noi deservenții cultelor din raionul Timișoara întruniți în conferință interconfesională de luptă pentru pace, ne angajăm a populariza în mase tot mai largi imperatiile păcii lumii”.

Așa au glăsuit deservenții cultelor raionului Timișoara, în ziua de 4 septembrie 1958, cînd și-au ținut conferința interconfesională.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de părintele vicar ort. sirb Șt. Tomici. P. C. Să scoțînd în relief declarațiile reprezentanților cultelor la Congresul Mondial de Luptă pentru pace ținut la București, constată cu bucurie impresia bună ce a lăsat-o congresului activitatea depusă de preoți în cadrul luptei pentru pace.

Părintele D. Antonescu-Timișoara, face evocarea memoriei savantului F. Joliot-Curie.

Conferința „Hotărîrile Congresului Mondial al popoarelor pentru dezarmare și colaborare internațională este cetită de către preotul Dim. Băloni-Chișoda.

La discuții iau parte pr. N. Cîmpoiș-Gîarmata, prot. rom. cat. Gheorghe Wetzi-Timișoara, prot. ort. sirb. Filipov, I. Ciolac de la penticostali și pastorul reformat Aytay.

Concluziile pe marginea referatelor expuse au fost făcute de către părintele Cornel Vuia protopopul raionului Timișoara.

După aceasta, părintele V. Cuzma propune trimiterea unei moțiuni Comitetului Național pentru apărarea păcii, care este în unanimitate aprobată.

Viața bisericească în cuprinsul MITROPOLIEI BANATULUI ARHIEPISCOPIA TIMIȘORII ȘI CARANSEBEȘULUI

SARBĂTORIREA SF. IERARH IOSIF CEL NOU DE LA PARTOȘ, MITROPOLITUL TIMIȘORII

În ziua de 16 septembrie a. c. în Catedrala Mitropolitană din Timișoara a fost sărbătorit Sf. Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș, mitropolitul Timișorii. Sf. Liturghie a fost pontificată de *I. P. S.S. Mitropolit Vasile*, asistat de un sobor de preoți și diaconi. Răspunsurile liturgice au fost date de Corul Catedral sub conducerea dlui Prof. Dr. N. Ursu.

În predica ținută Prot. I. Firca a vorbit despre viața și minunile Sf. Ierarh.

La sfârșit s-a făcut înconjurarea Catedralei cu moaștele Sf. Ierarh, purtate de preoți.

ȘEDINȚA DE CONSTITUIRE A ADUNĂRII EPARHIALE

În ziua de 26 octombrie 1958 a avut loc, în biroul Consiliului arhiepiscopesc din Timișoara, sub prezidiul *I. P. S. S. Mitropolit Vasile*, ședința de constituire a Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Timișorii și Caransebeșului, sesiunea I-a din perioada 1958—1962.

În catedrala mitropolitană s-a săvârșit Sf. Liturghie și Chemarea Duhului Sfânt, apoi s-a oficiat parastas pentru Ierarhii bănățeni și pentru mecenajii și binefăcătorii Mitropoliei Banatului.

După terminarea serviciilor divine membrii Adunării Eparhiale s-au întrunit în biroul Consiliului arhiepiscopesc. O comisie specială, aleasă dintre membrii prezenți, invită pe *I. P. S. Mitropolit Vasile* la ședință.

Intrind în sala de ședință, *I. P. S.* Sa deschide Adunarea Eparhială printr-o cuvîntare ocazională. Menționează dispozițiunile în baza cărora s-au efectuat alegerile membrilor Adunării Eparhiale pe o nouă perioadă de 4 ani, 1958—1962, arată succint problemele, care preocupă azi Biserica și Eparhia noastră în cadrul raporturilor de colaborare cu Statul și cu organizațiile obștești, precum și aportul Bisericii în scopul consolidării păcii și ridicării nivelului de viață a poporului nostru.

Președintele Adunării Eparhiale designează provizoriu iar Adunarea Eparhială aprobă ca secretari pe membrii: Prot. Gheorghe Țunea și Dr. Iosif Petric.

Făcându-se apelul nominal, își depun mandatele 30 de membri, dintre care 3 membri, prin corespondență.

Adunarea Eparhială se constituie apoi în secțiuni pentru verificarea mandatelor.

Membrul *Dr. Petru Fărcuțiu* prezintă raportul secțiunii I și constatând că împotriva alegerilor din circumscripțiile VI—X nu s-a făcut nici o contestație, propune validarea alegerilor din aceste circumscripții, iar Adunarea Eparhială hotărăște validarea mandatelor respective.

Membrul *Gh. Sirbovan*, prezintă raportul secțiunii II-a și constată că împotriva alegerilor din circumscripțiile I—V nu s-a făcut nici o contestație. Propune validarea alegerilor și a mandatelor din aceste circumscripții, iar Adunarea Eparhială hotărăște validarea alegerilor și a mandatelor din acele circumscripții.

Președintele Adunării Eparhiale constatând că au fost validate toate mandatele, declară Adunarea Eparhială legal constituită și capabilă de a aduce hotărâri valide.

Adunarea Eparhială fiind declarată constituită definitiv, la propunerea președintelui se aleg ca secretari: Prot. Gh. Țunea, Dr. I. Petric și Dr. P. Fărcuțiu. Ca secretar general a fost desemnat prot. Gh. Țunea.

La propunerea I. P. S. S. Mitropolit, Adunarea Eparhială aprobă trimiterea de telegrame omagiale Prea Fericitului Patriarh Justinian, Excelenței Sale Domnului Ion Gheorghe Maurer Președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale, Excelenței Sale Domnului Chivu Stoica, Președintele Consiliului de Miniștri și Secretarului General al Departamentului Cultelor.

S-a procedat la alegerea pentru întreaga durată de 4 ani, a comisiilor: bisericească, culturală, economică și de organizare și validare.

Adunarea Eparhială a ales apoi cu unanimitate de voturi următoarele persoane:

Reprezentanți în Adunarea Națională Bisericească: Prot. Ic. Stavr. Dr. Gh. Cotoșman, Vasile Roșu și Dr. Iosif Petric.

Membrii în Consiliul Eparhial: Prot. Dr. Iacob Crețiu, Prot. C. Vuia, Prot. V. Nicola, Dr. I. Petric, Dr. N. Apostolescu, V. Roșu, Dr. P. Fărcuțiu, Dr. N. Ursu și N. Izvineanțu.

Membrii în Consistorul Eparhial: Pr. Șt. Șora, Pr. Tr. Dan, Pr. Pălean și supleanți Pr. D. Puia și Pr. I. Ghita.

Terminându-se lucrările de constituire a Adunării Eparhiale, la discuții au luat cuvântul membrii: Prot. Valer Nicola, care propune să se expedieze o moțiune către Comitetul Național pentru apărarea păcii, Pr. I. Șișu propune expedierea unei moțiuni Comitetului executiv al Sfatului Popular Regional Timișoara, iar Adunarea Eparhială aprobă cu unanimitate trimiterea moțiunilor propuse.

În numele membrilor Adunării Eparhiale, membrul Nicolae Ciocioda mulțumește I. P. S. S. Mitropolit Vasile pentru modul cum a condus lucrările de constituire ale Adunării Eparhiale, precum și credincioșilor care i-au ales în această Adunare, dînd asigurări, că ei se vor sili să-și facă datoria ca membri ai acestei Adunări și ca cetățeni loiali ai Patriei.

Epuizîndu-se ordinea de zi, I. P. S. S. Mitropolit Vasile, președinte'le Adunării, mulțumește membrilor care au participat la lucrările Adunării și declară ședința de constituire a Adunării Eparhiale de închisă.

Parastas.

În ziua de 5 Iulie la biserica Sf. Ioan Botezătorul din Caransebeș I. P. S. S. Mitropolit Vasile, înconjurat de un sobor de preoți a oficiat parastas pentru episcopii decedați ai Caransebeșului Nicolae Popea de la moartea căruia s-au împlinit 50 de ani și Dr. Iosif Tr. Badescu de la a cărei moarte s-au împlinit 25 de ani. Răspunsurile au fost date de corul bărbătesc al parohiei din Caransebeș, dirijat de I. Tutunariu.

VIZITE CANONICE

Insufletit de permanențele idealului evanghelic, I. P. S. Sa Mitropolit Vasile, cercetează cu nespusă dragoste părintească parohiile din cuprinsul Arhiepiscopiei, sfințind bisericile nou zidite sau renovate și îndrumînd turma cuvîntătoare pe calea mîntuirii.

Maciova. Astfel în duminică din 6 iulie a. c. I. P. S. S. Mitropolit Vasile însoțit de consilier Prot. Dr. I. Crețiu și T. Roșca a descins în parohia Maciova raionul Caransebeș.

La orele 8,30 în dangăte de clopote, I. P. S. Sa este înțîmpinat în fața bisericii de credincioși și de un sobor de preoți îmbrăcați în odăjdii, în frunte cu I. Racoveanu protopopul raionului Caransebeș.

După actul sfințirii bisericii a urmat Sf. Liturghie Arhierască. Răspunsurile Liturgice au fost date de Corul parohiei.

La Priceasnă, octogenarul preot Ioan Borlovan, face un sumar raport despre parohie, arătînd trecutul istoric și starea ei actuală.

Intr-un vibrant cuvînt, I. P. S. S. Mitropolit VASILE tîlmăcește evanghelia zilei: „Vindecarea celor doi demonizați din ținutul Gadarenilor” scoțînd în evidență valoarea sufletului. După ce amintește de mucenici pe cari îi înfățișează înaintea credincioșilor ca pildă de urmat în viața lor, ale căror sf. moaște au fost așezate cu atîta sfințenie în Sf. Prestol, I. P. S. Sa îndeamnă pe credincioși să dea ascultare tuturor orînduirilor conducerii de Stat, care se străduiește să creeze pe seama tuturor o viață mai fericită și imbelșugată.

În cadrul Sf. Liturghii, I. P. S. Sa a hirotonit într-un ieromonah pe ierodiaconul Veniamin Crăciun, de la Schitul Bogil-tin, iar pe candidatul de preot Ioan Căpraru, într-un diacon, pen-tru parohia Dobrești-Lugoj.

Tomești

În duminică din 13 iulie, credincioșii parohiei To-mești din raionul Făget, așteptau cu multă bucurie sosirea Ar-hiepiscopului pentru a le sfinți biserica nou zidită, răsplătindu-le străduințele vrednice de laudă, jertfelnicia lor pentru ridicarea lăcașului de închinare.

Sosind în parohie, I. P. S. S. Mitropolit este întâmpinat de credincioși în fața bisericii în acordurile imnului arhieresc: „Pe Stăpînul și Arhiereul nostru...” Intrînd în biserică se în-cepe sfințirea bisericii cu înconjurarea, apoi se așează sf. moaște în prestol și se începe Sf. Liturghie arhierască.

P. C. ieromonah Ghețazet Dumbravă, parohul locului la- priceasnă face un scurt raport despre situația parohiei scoțînd în relief ostenele credincioșilor de a-și putea vedea terminată și sfințită biserica lor, menționează donația a două clopote de la parohia Căpăt.

Înalt Prea Sfințitul Mitropolit urcînd amvonul, în predica- ținută arată însemnătatea sfințirii bisericii, în continuare I. P. S. Sa vorbește despre mucenicii Bisericii creștine care de dragul cunoașterii adevărului lui Hristos și-au dat viața primind în schimb cununa cea nevastă a vieții veșnice. De încheiere I. P. Sa împărtășește credincioșilor arhieresti binecuvîntări, în-demnîndu-i să păstreze neștirbită învățătura Bisericii noastre.

La solemnitatea sfințirii bisericii și la Sf. Liturghie a dat răspunsurile corul parohial mixt din Curtea, dirijat de I. To-derescu.

În cadrul Sf. Liturghii a fost hirotonit într-un preot diaconul I. Căpraru, pentru parohia Dobrești-Lugoj.

La reîntoarcere, în drum spre Timișoara, Înalt Prea Sfin- țitul Mitropolit Vasile a vizitat mînăstirea „Izvorul Miron”.

Periam

Duminică, 14 septembrie, parohia Periam din raionul Sir-nicolaul Mare a îmbrăcat haină de sărbătoare. La orele 9,30 I. P. S. S. Mitropolit Vasile însoțit de Prot. Dr. Marcu Bănescu, consilier administrativ, a sosit în parohie pentru a sfinți bise-rica renovată. În fața bisericii, credincioșii și soborul de preoți, în frunte cu protopopul raionului Sînnicolaul Mare, Tiberiu Farca, cu o vădită bucurie așteaptă pe I. P. S. Sa.

A urmat sfințirea bisericii și apoi Sf. Liturghie arhierască. Răspunsurile au fost date de corul parohial mixt din Pesac și de corul bărbătesc din Igrîș.

Parohul locului, I. Richicean, făcînd raportul obișnuit vorbește despre trecutul parohiei și despre situația ei de astăzi.

În predica ținută, I. P. S. S. Mitropolit Vasile tilcuește impresionant semnificația praznicului Înălțării Sf. Cruci. I. P. S. Sa încheie spunînd: Sf. Cruce să fie pentru fiecare creștin povățuitoarea gândurilor și a faptelor bune în viața lor de creștini, și cetățeni ai patriei, ei dovedind a fi buni credincioși și cetățeni supuși Statului.

Hauzești

Între parohiile care au fost învrednicite de vizita Arhi-păstorului se numără și parohia Hauzești din raionul Făget, a cărei biserică a fost pictată din nou de către pictorul Victor Jurca din Lugoj.

Duminică 21 septembrie după sosirea I. P. S. S. Mitropolit Vasile s-a făcut înconjurarea bisericii cu Sf. moaște, împreună cu stropirea și mirungerea zidurilor sf. lăcaș. S-au așezat apoi S. moaște în Sf. Prestol, urmînd Sf. Liturghie arhierescă.

După cuvenitul raport al parohului I. Lăzărescu, I. P. S. S. Mitropolit rostește o substanțială predică vorbind despre Sf. Cruce, apoi despre importanța sfințirii bisericii. La sfîrșit I. P. S. Sa îndeamnă pe credincioși ca însuflețiți de sentimentele prilejuite de această sfințire să se atașeze și mai mult de Sf. Biserică, făcîndu-și datoria de buni creștini și cetățeni loiali patriei.

În cadrul Sf. Liturghii I. P. S. Sa a hirotonit întru diacon pe candidatul de preoție, Vasile Băila pentru parohia Ilova-raionul Caransebeș.

Dubova

În duminica din 5 octombrie I. P. S. S. Mitropolit Vasile însoțit de părintele Prot. Dr. M. Bănescu, consilier administrativ, a sfințit biserica renovată din parohia Dubova, raionul Orșova.

La Sf. Liturghie arhierescă după priceasnă parohul locului, Nicolae Cojocaru, în raportul obișnuit menționează, că biserica este zidită cu 79 de ani înainte, iar credincioșii acestei mici parohii de pe valea Dunării sînt veniți din Oltenia.

În predica rostită, I. P. S. S. Mitropolit Vasile vorbește despre virtutea iubirii, esența învățăturii creștine. În continuare I. P. S. Sa îndeamnă pe credincioși să trăiască în raporturi armonice cu celelalte naționalități conlocuitoare, urînd ca praznicul acestei sfințiri să fie pentru toți credincioșii un indemn pentru o viață nouă, trăită în iubire și înfrățire.

Cu acest prilej I. P. S. S. Mitropolit a hirotonit întru preot pe diaconul Vasile Băila pentru parohia Ilova.

Lăpușnicel

În ziua de 6 octombrie, I. P. S. S. Mitropolit Vasile a descins în parohia Lăpușnicel din raionul Bozovici.

După actul sfințirii bisericii a urmat Sf. Liturghie arhierască. Răspunsurile liturgice au fost date de corul bărbătesc din Iablașița.

Parohul locului Zaharia Drăgan, în raportul făcut relatează că această parohie de pe valea Almăjului datează din anul 1603.

Luînd cuvîntul, I. P. S. S. Mitropolit Vasile, arată activitatea desfășurată de Sf. Apostoli, care au întemeiat cele dintîi comunități creștine, menționează apoi că în Sf. Prestol din Sf. Altar s-au așezat cu prilejul acestei sfințiri Sf. moaște de mucenici, care și-au jertfit viața pentru triumful învățaturii creștine. De încheiere, I. P. S. Sa împărtășește credincioșilor binecuvîntări arhieresti indemnîndu-i să viețuiască în așa fel, ca din viața lor să dispară tot ceea ce ar compromite numele de bun creștin și bun cetățean al patriei.

După terminarea sfințirii bisericii I. P. S. S. Mitropolit Vasile, însoțit de p. consilier Dr. Marcu Bănescu, s-a îndreptat spre Bozovici, prezidînd în ziua de 7 octombrie conferința de orientare a preoțimii din acest protopopiat.

Cimpuri-Surduc

În duminica din 2 noiembrie a. c. I. P. S. S. Mitropolit Vasile, însoțit de părintele Ic. Stavr. Dr. Gh. Lițiu, la dorința P. Sf. Episcop Andrei al Aradului, care este suferînd, a sfințit biserica din parohia Cimpuri-Surduc, protopopiatul Deva.

Actului sfințirii îi urmează Sf. Liturghie arhierască. Răspunsurile liturgice au fost date de corul mixt al parohiei condus de Manole Herbei.

După raportul parohului, Gheorghe Guță, I. P. S. S. Mitropolit tălmăcește evanghelia zilei, arătînd valoarea sufletului. În continuare I. P. S. Sa vorbește despre actul sfințirii bisericii, despre sfinții mucenici și cinstirea sfintelor moaște.

În încheierea cuvîntării I. P. S. Sa îndeamnă pe credincioși să fie buni creștini și buni cetățeni ai patriei, ascultînd și împlinînd toate rînduirile conducerii de Stat.

În cadrul Sf. Liturghii I. P. S. Sa a hirotonit întru diacon pe tinărul Roman Vinca pentru parohia Runcu-Mare, Eparhia Aradului, iar pe diaconul Gheorghe Plavșici întru preot pentru parohia ort. sîrbă Pojejena, raionul Moldova-Nouă. Tot cu acest prilej P. C. protopop al raionului Deva, Teofil Chifa a primit hirotesia de iconom stavrofor, iar preotul Gh. Guță-Cimpuri-Surduc, a fost distins cu dreptul de a purta briu roșu.

Vizitele canonice au fost tot atitea înălțătoare prilejuri de reconfortare duhovnicească pentru fii credincioși ai Bisericii noastre din parohiile vizitate.

Totodată ele au avut darul de a contribui la consolidarea comuniunii suieștești dintre Arhipăstor și epărhioti.

HRAMUL MINĂSTIRILOR

Schitul „Sf. Apostoli Petru și Pavel” de la Bogiltin și-a sărbătorit hramul în 29 iunie, în ziua Sf. Apostoli Petru și Pavel. Privegherea s-a oficiat de către pr. N. Văleanu-Cornea, asistat de ierom. Valerian Jic, Veniamin Crăciun și Pr. I. Adamescu-Domașnea. Sf. Liturghie în ziua hramului a fost săvârșită de către prot. D. Anuțoi asistat de un sobor de preoți. Răspunsurile liturgice au fost date de cîntăreții parohiilor învecinate.

Sf. minăstire de maici „Sf. Ilie de la Izvor”-Vasiova și-a sărbătorit hramul în ziua de 20 iulie, la sărbătoarea Sf. Prooroc Ilie.

În ajunul hramului, slujba privegherii, a fost oficiată de un sobor de preoți, în frunte cu I. P. C. Prot. Ic. Stavr. Dr. Gh. Cotoșman, vicar arhiepiscopesc, care a predicat despre calea mîntuirii.

În ziua hramului dimineța s-a săvîrșit Taina Sf. Maslu, apoi la orele 9 s-a început Sf. Liturghie, în curtea minăstirii, pontificată de părintele Vicar Dr. Gh. Cotoșman, însoțit de un sobor de preoți și de diaconul catedral, Ionel I. Botău; răspunsurile au fost date de corul maicelor.

Tot la sărbătoarea Sf. Prooroc Ilie și-a serbat hramul și *minăstirea de monahi „Izvorul Miron”* de lângă Rominești, raionul Făget. În ajun s-a oficiat Vecernia și slujba Privegherii de un sobor de preoți în frunte cu prot. Dr. Zeno Muntean, directorul Seminarului Teologic din Caransebeș. A predicat pr. Alexe Boiu-Zăbrani despre pocăință. În ziua hramului s-a săvîrșit Sfințirea apoi mici și apoi Sf. Taină a Maslului. Cu acest prilej a predicat protopopul raionului Făget, I. Oprîșoni despre pace. Sf. Liturghie a fost pontificată de prot. Dr. Zeno Muntean. În predica ținută pînă director Muntean a vorbit despre viața Sf. Prooroc Ilie, apoi a amintit despre Congresul mondial al păcii de la Stockholm. Răspunsurile la Sf. Liturghie au fost date de corul mixt din parohia Sintești.

Schitul „Sf. Prooroc Ilie” de pe Muntele Mic și-a ținut hramul la aceeași sărbătoare. În ziua de 19 iulie, în cadrul Vecerniei oficiată de preoții I. Cocirlă-Zervești și D. Grama-Borlova, a predicat pr. Cocirlă despre Sf. Prooroc Ilie. În ziua hramului Sf. Liturghie a fost oficiată de mai mulți preoți din jur, în frunte cu pr. Ilie Cimpianu, profesor la Seminarul Teologic din Caransebeș, care a și predicat. Răspunsurile liturgice au fost date de corul bărbătesc din parohia Zlagna, dirijat de

cîntărețul Pavel Ștefăniță. S-a făcut apoi Sfințirea apei mici și sfințirea mai multor vestimente bisericești donate de un grup de credincioși din parohia Crișma, pe seama bisericii Schitului.

La Sf. minăstire Lipova, cu prilejul hramului (Adormirea Maicii Domnului) Sf. Liturghie a fost pontificată de I. P. C. Ic. Stavr. Gh. Cotoșman, vicar arhiepiscopesc, care a și predicat.

Minăstirea de maici de la Timișeni, și-a sărbătorit hramul la sărbătoarea „Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul”. În ajun, la slujba Vecerniei, Privegherii și la Sf. Taină a Maslului au predicat preoții: C. Pascu, I. Forga, V. Cuzma și I. Farca. În ziua hramului la Sf. Liturghie, oficiată de mai mulți preoți a predicat Prof. Dr. V. Vlăduceanu, consilier administrativ. Răspunsurile le-a dat corul maicelor de la Sf. minăstire.

La praznicul „Înălțării Sf. Cruci” și-a ținut hramul Sf. minăstire de la Cebza, raionul Ciacova. În 13 septembrie la slujba Vecerniei a predicat pr. Tiberiu Buru din Cebza, iar la Priveghere pr. Ioan Stoicu din Petroman. La Sf. Liturghie din ziua hramului a predicat pr. Ioan Todor Stamora Moravița despre înălțarea Sf. Cruci. Corul bisericesc dirijat de Gh. Ciorogariu a dat răspunsurile.

Cu prilejul acestui praznic și-a serbat hramul și vechea minăstire de la Partoș. La Vecernia din ajunul hramului a predicat pâr. Elisei Mureșan, iar la slujba Privegherii, pr. Tiberiu Dan. În ziua hramului s-a săvîrșit dimineața Sf. Taină a Maslului, apoi Sf. Liturghie, în cadrul căreia a predicat prot. P. Crișciu.

SFÎNȚIREA CRUCILOR LA BISERICA DIN FRATELIA A.

În anul 1940 s-a început în cartierul Timișoara Fratelă A, zidirea unei impunătoare biserici. Lucrările începute au stagnat în timpul celui de al II-lea război mondial, pînă în 1948. Datorită ajutoarelor date de Consiliul Arhiepiscopesc, zidirea a ajuns sub acoperiș, creindu-se posibilitatea de a ridica crucile pe cupola mare și altar. Sfințirea crucilor a avut loc în duminică din 31 august, fiind săvîrșită de către pâr. Corneliu Vuia, protopopul raionului Timișoara, delegatul I. P. S. S. Mitropolit Vasile, asistat de preoții V. Faur-parohul locului, Gh. Albu-Fratelă B. și T. Bodirlău-Gioroc-Arad și de diaconul catedral S. Bitea. În predica ținută, părintele protopop a împărtășit credincioșilor binecuvîntarea I. P. S. S. Mitropolit și le-a adus mulțumiri pentru dragostea lor față de Biserică, dînd cu largă inimă obolul lor pentru terminarea bisericii.

Introducerea luminii electrice, la biserica din Șag, raionul Timișoara. Prin contribuțiile benevole ale credincioșilor din pa-

rohia Șag s-a introdus lumina electrică la biserica parohială, în total 122 de becuri. La aceste lucrări o deosebită rivnă au dovedit episcopii Filip Ioan și Nicolae Vuici.

În duminica din 6 septembrie s-a inaugurat introducerea luminii electrice în biserică. Sfîntirea becurilor, Sf. Liturghie și Rugăciunea de mulțumită au fost oficiate de către prot. Cornel Vuia, asistat de un sobor de preoți; răspunsurile liturgice au fost date de corul mixt al parohiei sub conducerea credinciosului I. Sirbovan. În predica rostită părintele protopop a evidențiat jertfelnicia vrednică de laudă a credincioșilor arii parohia Șag.

Conferința de orientare a preoțimii, ținută în luna noiembrie a debătut tema: „Disciplina clerului și a credincioșilor în viața Bisericii și a Statului”. Tot cu prilejul acestei conferințe o parte a ședinței a fost consacrată sărbătoririi „Lunii Prieteniei Romino-Sovietice” și împlinirii unui deceniu de la reîntregirea Bisericii românești.

Ante sfîntirea bisericii din Herneacova. În urma renovării radicale a bisericii din Herneacova, în duminica din 26 octombrie a avut loc ante sfîntirea bisericii de către prot. C. Vuia, delegatul I. P. S. S. Mitropolit Vasile, înconjurat de preoții S. Turcu-Bencecul de jos, A. Gruia preotul locului și diaconul S. Bitea. La priceasnă preotul Al. Gruia face un bilanț al muncii prestate benevol de către credincioși la lucrările de renovare a bisericii și aduce mulțumiri credincioșilor pentru donația lor (perdele la ușile altarului) pe seama bisericii, precum și credincioaselor pentru dăruirea a 3 perdele interioare. La sfîrșit protopopul raionului aduce mulțumiri preotului din loc și credincioșilor pentru rivna depusă întru renovarea bisericii lor. După ce scoate în evidență viața Sf. Dimitrie, vorbește despre împlinirea a 10 ani de la reîntregirea Bisericii românești.

REPARĂRI DE BISERICI

Prin grija parohului și a credincioșilor din parohia *Petnic*, s-au efectuat reparații generale la biserica din Petnic, raionul Orșova, și s-au vopsit gardurile care înconjoară biserica.

Prin contribuția benevolă a credincioșilor s-au făcut renovări exterioare la biserica din *Jebel*, raion Ciacova.

În parohia *Fibiș*, din protopopiatul Lipova, s-au făcut lucrări de reparații generale la biserică. Lucrările s-au putut realiza prin străduința pr. pens. Gh. Todan și a pr. Cornel Pleșu, noul paroh.

Prin strădaniile parohului Sorin Rațiu și au sprijinit credincioșilor, s-a reparat biserica din *Coșteiul mare*. Prin munca voluntară s-au executat lucrări exterioare la biserica revenită.

În parohia *Dalboșef*, s-a introdus lumina electrică în biserică și s-a refăcut totodată și pictura de la cele două troițe din vatra comunei.

La biserica din *Șopotul Vechi*, s-au executat lucrări de reparații exterioare.

În protopopiatul *Lugoj*, au fost reparate bisericile din parohiile *Ictar* și *Sălbăgel*, iar în parohia *Herendești*, s-a reparat gardul de la cimitir.

În parohia *Mitnicul mare*, a fost construit zidul din jurul bisericii, s-au înlocuit în întregime jgheburile și burlanele și s-au reconstruit ferestrele din turla bisericii.

Apoi, s-a împrejmuit cu gard de sîrmă, monumentul eroilor care se află în mijlocul satului.

LUCRARI DE ÎNTREȚINERE ȘI INFRUMȘETARE LA SCHITUL „PIATRA SCRISĂ DIN COMUNA ARMENIȘ

Prin grija ieromonahului *Vavila Anton*, starețul schitului „Piatra Scrisă” din comuna *Armeniș*, și cu strădaniile credincioșilor, s-au putut executa o seamă de lucrări de întreținere și infrumșetare la Schitul „Piatra Scrisă”. Astfel, a fost reparată radical capela schitului, atât în interior cît și în exterior. A fost înlocuit acoperișul.

Împrejurul capelei s-a făcut un trotuar din beton, apoi s-a reparat gardul de fier și beton, pe toată lungimea.

Apoi, întreaga clădire a personalului a fost reparată atât în interior cît și în exterior.

FAPTE PILDUITOARE

Enoriașii donează Sf. biserici sau contribuie la procurarea unor obiecte cultice:

La *Ohaba Romînă* au donat un minei, un molitvelnic, un stihar preoțesc și un covor.

În parohia *Rădmănești*, enoriașii au donat bisericii un molitvelnic și 8 prăznicare.

În parohia *Orșova*, enoriașii au dăruit bisericii din această parohie un rind de vestimente preoțești, acopereminte și perdele pentru sf. biserică.

Secția samaritean-gospodărească, a Comitetului parohial a donat două covoare. Iar epitropia parohială a cumpărat un clopot pentru cimitirul ort. romîn din această parohie.

În parohia *Munar*, membrii consiliului parohial au reparat și nichelat 5 sfeșnice și o cruce de pe sf. Prestol.

Credincioasele au dăruit pentru biserica din *Lugojel*, un acoperemint pentru analoghion și 2 acoperăminte.

În comuna *Herendești* s-a donat pentru Sf. biserică: un acoperămint de catifea, acoperăminte pentru tetrapod și două ripizi.

Un grup de credincioase din parohia *Șopotul Vechi* au donat bisericii un rind de ornate de doliu.

În parohia *Variaș*, din protopopiatul Sinnicolaul Mare s-a donat o perdea din mătăasă.

În parohia *Tapia*, protopopiatul Lugojului, cîntărețul bisericesc Traian Jurca, a donat sirmă pentru îngrădirea bisericii, făcînd și gardul din fața bisericii.

Tot în această parohie, s-a mai donat bisericii un prapore, două analoage și două acopereminte pentru analoage.

La indemnul p. Garstea Epifanie, credincioșii Bisericii ortodoxe romine din *Pojejena de jos*, protopopiatul Moldova-Nouă, au făcut următoarele lucrări și donații:

Au zidit prin muncă voluntară, în fața bisericii, un gard de piatră în lungime de 40 metri, înălțime 2 m., grosime 0,80 m., un rind de perdele pentru ușile împărătești, un acoperemint pentru Sf. Prestoi și trei stihare pentru ministranți.

În parohia Jimbolia, s-a donat un ștergar, o cădelniță argintată, un covor, o periniță, un covor de lînă, icoana înrămată a Sf. Arhangheli Mihail și Gavril, patru buc. perdeluțe roșii, 3 acoperăminte și un stihar preoțesc.

S-a instalat lumina electrică și reparat candelabrele.

Urmind indemnul preotului Lazăr Aurel din parohia *Zlagna*, credincioșii din această parohie contribuie cu tot sufletul la împodobirea locașului lor de rugăciune cu perdele, la ușile sf. altar, prapori, o masă. Mihail Negrei și Peia Vasile, cîntăreți și membri în consiliul parohial, au confecționat pe cheltuială proprie, un rind de ornate luminate.

Secția gospodărească a comitetului parohial, au confecționat un rind de ornate luminate, din lînă. Credinciosul Ștefănița Trandafir, cîntăreț, a donat o icoană prăznicar, care reprezintă Nașterea Domnului.

MUNCA VOLUNTARĂ LA ȘANTIERELE DE HIDROAMELIORAȚII

Alături de oamenii muncii din întreprinderile din Banat, au prestat muncă voluntară la diferite șantiere de hidroameliorații și preoții D. Băloni, I. Cazacu, I. Crișan, I. Farca, I. Neda, I. Perian, T. Răduescu, Gh. Zorlențan și Gh. Clecan din protopopiatul Timișoara.

CONFERINȚA LA POSTUL RE RADIOFICARE

Părintele protopop *Virgil Turcan*, în ziua de 27 iunie a. c., a ținut la postul de radioficare din Lugoj, o conferință comemorativă în legătură cu Aduanrea de pe Cîmpia Libertății, din 27 iunie 1848.

NOI CORURI BISERICESTI

Prin strădaniile parohului din comuna *Mitnicul Mare*, după o intrerupere de 11 ani, s-a reînființat corul bisericesc din această comună.

Iar în parohia *Zlagna*, raion Caransebeș, odată cu instruirea mai multor credincioși în cîntarea bisericească, a luat ființă și un cor bărbătesc, care dă răspunsurile liturgice în duminici și sărbători.

DESCHIDEREA FESTIVA A NOULUI AN ȘCOLAR LA SEMINARUL TEOLOGIC ȘI ȘCOALA DE CÎN- TĂREȚI BISERICESTI DIN CARANSEBEȘ

Și în anul acesta ca în toți anii, deschiderea noului an școlar la Seminarul Teologic și Școala de cîntăreți bisericești din Caransebeș s-a făcut într-un cadru festiv, în ziua de 1 octombrie 1958.

După ce s-a oficiat Chemarea Duhului Sfînt, în biserica catedrală, festivitatea a început cu compoziția „Mare este puterea crucii Tale Doamne” de N. Lungu, cor executat de elevii școlii.

A urmat cuvîntul de deschidere al noului an școlar, rostit de pîr. director Dr. Zeno Muntean.

P. C. Sa după ce arată importanța acestor școli pentru promovarea vieții religioase a credincioșilor, precum și pentru pregătirea științifică a elevilor acestor școli, a viitorilor preoți, îndeamnă pe elevi să muncească cu toată rîvna în acești ani de studiu și exerciții spirituale.

Aduce mulțumiri Prea Fericitului Patriarh Justinian, I. P. S. Sale Mitropolit Dr. Vasile Lazarescu, P. S. Lor Episcopi Andrei al Aradului și Valerian al Oradiei, precum și onor. Departament al Cultelor, pentru grija față de aceste școli.

Apoi Pîr. Consilier Dr. Iacob Crețiu, delegatul Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Dr. Vasile Lazarescu, aduce binecuvîntarea I. P. S. Sale asupra profesorilor și a elevilor, arătînd importanța acestei școli.

Festivitatea s-a încheiat cu compoziția „Rugăciune” de N. Lungu, executată de corul școalei.

REVENIRI LA ORTODOXIE

În parohia *Zlagna*, au revenit la ortodoxie părăsind cultul baptist, următorii: Dimitrie Peia, Bălăescu Simion, Ștefaniga Cumbria, Ștefaniga Ioan și Ștefaniga Elisabeta.

DECESE

În ziua de 29 iunie a. c. a încetat din viață, în vîrstă de 75 de ani, preotul *Ilie Jurescu*, de la parohia *Pirvova*, raionul *Bozovici*. Însmormintarea a avut loc în ziua de 1 iulie, fiind ofi-

ciată de protopopul raionului, Gh. Țunea, asistat de un sobor de preoți. Defunctul a păstorit în parohiile Tufări, Sichevița și Pirvova. De numele lui se leagă renovarea bisericii și casei parohiale din Sichevița și zidirea casei parohiale din Pirvova.

† *Pr. pens. Aurel Popovici-Potoc*, raionul Oravița. La 16 iulie a. c., a trecut la cele eterne pr. pens. Aurel Popovici din parohia Potoc, raionul Oravița. Cu el se stinge o veche familie de preoți în Potoc, care au păstorit parohia peste 150 de ani. Regretatul preot a păstorit în parohia Potoc 49 de ani, iar la Moldova Nouă 10 ani. Slujba înmormintării a avut loc în 20 iulie și a fost săvârșită de protopopul Gh. Bihoi din Oravița, înconjurat de mai mulți preoți. A fost parentat de protopopul Gh. Bihoi.

† *Pr. Pavel Bogoevici-Ilova*. În spitalul din Caransebeș, după o scurtă, dar grea suferință a trecut la cele eterne pr. Pavel Bogoevici-Ilova, protopopiatul raionului Caransebeș. În-mormintarea s-a făcut în ziua de 22 iulie în cimitirul din Caransebeș. Meritele defunctului au fost evidențiate de protopopul I. Racoveanu.

† *Pr. Ștefan Grigorie-Cuptoare*, protopopiatul raionului Orșova. Slujba prohodului a fost săvârșită de un sobor de preoți în ziua de 24 iulie a. c.

† *Pr. pens. Axente Nișan*, adm. parohial-Mitnicul mic, raion Făget. În-mormintarea a avut loc în cimitirul din Lugoj, în ziua de 2 noiembrie a. c.

† *Sofia Serafin*. În 21 noiembrie a încetat din viață după o lungă și grea suferință, Sofia Serafin, soția Pr. Ilie Serafin, funcționar la Centrul Arhiepiscopesc. Slujba înmormintării a fost oficiată de un sobor de preoți, în frunte cu Ic. Stavr. Dr. Gh. Cotoșman, vicar arhiepiscopesc. Cuvîntul de despărțire a fost rostit de Prot. Dr. V. Vlăduceanu, consilier administrativ. La slujba înmormintării a participat și I. P. S. Sa Mitropolit Vasile.

Dumnezeu să-i odihnească cu dreptii !

EPISCOPIA ARADULUI

Hramul minăstirii Hodoș-Bodrog

În fiecare an la 15 august, Praznicul Adormirii Maicii Domnului, vechea minăstire de călugări de la Hodoș-Bodrog își serbează hramul. Conform tradiției înrădăcinate dealungul timpului, această prăznuire se sărbătorește în două etape: la 5—6 august și la 14—15 august.

În zilele de 5—6 august 1958, Praznicul Schimbării la Față, s-au organizat servicii speciale pentru credincioșii ce au venit să caute mângăere sufletească la minăstire. În 5 august, la ora 15 s-a servit Vecernia, în cadrul căreia a predicat preotul Vasile Bărbuțiu din Nădlac. La orele 18, s-a ținut drumul crucii, cu 12 popasuri, la care au fost rostite 12 meditații în legătură cu Patimile Domnului. Aceste meditații au fost rostite de Ic. Stavr. Viorel Mihuțiu din Arad.

La orele 16 s-a oficiat taina Sf. Maslu, de către un sobor de preoți. Cu această ocazie preotul Pavel Dabu din Micălaca Veche a vorbit despre „Taina Sf. Mărturisiri”. Apoi s-au făcut spovediri și alte servicii particulare cerute de credincioși, iar la orele 22, Privegherea de noapte, cu predica despre Taina Sf. Cuminecături.

În ziua de 6 august 1958, la orele 4 dimineața s-a servit Sf. Liturghie în biserica minăstirii, în cadrul căreia s-au împărtășit cu sfintele taine cei spovediți.

La orele 9 s-a servit Liturghia solemnă, în paraclisul din curtea minăstirii.

În zilele de 14—15 august 1958, Praznicul Adormirii Maicii Domnului, serviciile au decurs în felul următor:

La 14 august, orele 15, s-a oficiat Vecernia, în cadrul căreia Pr. Gh. Căvășdan din Micălaca Veche a vorbit despre legătura dintre Botez și Mintuire.

La orele 16 s-a oficiat taina Sf. Maslu, cuvântarea fiind rostită de către I. P. C. S. Dr. Simeon Șiclovan din Aradul Nou.

La orele 18, cu ocazia Drumului Crucii, cele douăsprezece meditații au fost rostite de Ic. Stavr. Florea Codreanu din Arad, și Ic. Stavr. Aurel Goia, inspector eparhial. Apoi au ur-

mat spovedanii și alte servicii cerute de credincioși, iar la orele 22, s-a ținut priveghere, servindu-se Utrenia praznicului. A predicat preotul Ioan Moțiu din Curtici despre Taina Sf. Cuminectării, arătând căne este învățătura ortodoxă și combătind învățăturile greșite ale altor culte.

În ziua de 15 august, ziua praznicului, la orele 4, s-a servit Sf. Liturghie în biserica minăstirii. Cu ocazia aceasta au fost provăzuți cu sfînta împărtășanie cei spovediți.

Liturghia solemnă s-a oficiat la orele 9 în paraclisul din curtea minăstirii, de către un sobor de preoți. A pontificat Părintele Vicar eparhial asistat de către consilierii eparhiali Ic. Stavrofor Petru Vancu și Ic. Stavrofor Cornel Oros, diaconul Gh. Bej din Arad și ierodiaconul Irineu Lupei de la minăstirea Hodoș-Bodrog și de către un sobor de preoți veniți din diferite părți ale Eparhiei Aradului. Răspunsurile Liturgice au fost date de către corul mixt din parohia Pecica, dirijat de diaconul Ioan Serb și de către corul din Semlac.

CONFERINȚA CU PROTOPOPII DIN EPARHIE

În zilele de 12 și 13 august 1958, la minăstirea Hodoș-Bodrog s-a ținut o conferință cu toți protopopii din eparhie și o serie de preoți din diferitele protopopiate. S-au desbătut probleme de administrație bisericească, de natură economică și s-au luat măsuri pentru organizarea deplasărilor în parohii. Cu această ocazie s-a analizat activitatea preoților și protopopilor, combătîndu-se unele deficiențe în munca pastorală a preoțimii și preconizîndu-se măsuri pentru îndreptarea lipsurilor existente.

La sfîrșitul conferinței s-au dat instrucțiuni în legătură cu desfășurarea campaniei agricole de toamnă și în legătură cu problemele de luptă pentru pace, făcîndu-se un referat despre Congresul de la Stockholm.

HRAMUL MINASTIRII SF. SIMEON STILPNICUL DIN ARAD-GAI

În ziua de 1 septembrie 1958, minăstirea de călugărițe din Arad-Gai și-a prăznuit hramul. Cu această ocazie s-a oficiat o Liturghie solemnă servită de un sobor de preoți. S-a predicat despre Sf. Simion Stilpnicul, patronul minăstirii, — ca model de smerenie și cuviosie creștină.

INFORMAȚII DIN ȚARĂ

și de peste hotare

Din țară

Deschiderea primului Concurs și Festival internațional „George Enescu”

În 4 septembrie a avut loc în sala Ateneului Republicii Populare Romine din București, deschiderea festivă a primului Concurs și Festival Internațional „George Enescu”.

La festivitate au participat membrii ai guvernului și alte persoane oficiale, personalități ale vieții muzicale din țară și de peste hotare, care iau parte la manifestările festivalului și participanții la concurs, numeroși oameni de artă, cultură și știință, reprezentanți ai organizațiilor culturale și obștești.

Adunarea festivă a fost deschisă de Ion Pas, vicepreședinte al Comitetului de organizare a I-ului Congres Internațional „George Enescu”, președintele Comitetului de Radio și Televiziune.

Au luat apoi cuvântul președintele Sfatului Popular al Capitalei, D. Diaconescu, compozitorul Ion Dumitrescu, maestru emerit al artei, prim-secretar al Uniunii Compozitorilor din R. P. Română, și acad. Atanase Joja, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, ministrul Învățământului și Culturii.

Desfășurat dealungul a 18 zile, însumind, în afara lucrărilor concursului, un număr de 28 concerte, și recitaluri, Concursul și Festivalul internațional „George Enescu” a îmbrăcat formele unui important eveniment al vieții artistice românești.

Participarea unor personalități muzicale de frunte din peste 20 de țări și a unui număr de aproape 100 de concurenți, dovedește înaltă prețuire a geniului maestrului George Enescu.

Manifestările artistice închinat celui mai mare muzician român sînt expresia dragostei și respectului păstrat de poporul român și de regimul democrat popular memoriei lui George Enescu. Tot deodată, aceste manifestări muzicale și întîlnirile ce au avut loc în cadrul Concursului și Festivalului internațional „George Enescu” au contribuit la întărirea păcii între popoare.

ANIVERSAREA PRIMEI TIPĂRITURI DIN ȚARA NOASTRĂ

La 10 noiembrie s-au împlinit 450 de ani de la apariția primei tipărituri din țara noastră: *Liturghierul slavonesc al lui Macarie*.

În întreaga țară au avut loc manifestări artistice consacrate acestui eveniment cultural.

IMPORTANTE DESCOPERIRI ARHEOLOGICE ÎN BANAT

Mica comună de frontieră, Crucenii, din raionul Ciacova, începând cu 14 august, în urma unor importante descoperiri arheologice, intră în istoria străveche a țării noastre, ca una din cele mai valoroase stațiuni arheologice. În incinta gospodăriei colective din acea comună, un grup de cercetători ai Muzeului Regional al Banatului, în frunte cu Prof. Marius Moga, au descoperit un cimitir, de pe la sfârșitul epocii bronzului și începutul epocii fierului, adică de pe la jumătatea celui de al doilea mileniu dinaintea erei noastre.

De peste hotare

DIN REALIZĂRILE TEHNICII SOVIETICE

În U. R. S. S. s-a construit o nouă mașină pentru săparea de canale, placarea taluzurilor și a fundului albiilor canalelor navigabile.

FIZICIENII SOVIETICI AU REALIZAT O PRESIUNE RECORD DE 5 MILIOANE ATMOSFERE

Un grup de fizicieni sovietici au realizat o presiune de 5 milioane atmosfere. Această cifră depășește de zece ori vechiul record mondial la compresiunea materiei, stabilit de fizicienii americani.

UN RADIOMETRU CU RAZE GAMA PENTRU PROSPECTAREA RAPIDĂ A ZĂCĂMINTELOR PETROLIFERE

La Institutul petrolului al Academiei de Științe a U. R. S. S. a fost realizat un radiometru cu raze gama — aparat pentru prospectarea rapidă a zăcămintelor petrolifere, instalat pe bordul avionului. Cu ajutorul noului aparat se poate cerceta într-o zi un teritoriu de 1000 km.2.

A FOST PUSĂ ÎN FUNCȚIUNE O PUTERNICĂ CENTRALĂ ATOMO-ELECTRICĂ

În Uniunea Sovietică a fost pusă în funcțiune prima parte a unei noi centrale atomo-electrice cu o putere de 100.000 kw. Puterea totală a acestei centrale va fi de 600.000 kw. Aceasta este a doua centrală atomo-electrică din U. R. S. S.

U. R. S. S. A LANSAT O RACHETĂ AVIND PE BORD 2 CIINI LA 450 KM. ALTITUDINE

La 27 august în Uniunea Sovietică a fost lansată o nouă rachetă geofizică cu o singură treaptă, care a atins altitudinea calculată de 450 km.

PAPA PIUS AL XII-LEA A INCETAT DIN VIAȚĂ

La 9 octombrie a încetat din viață, la Roma, în vîrstă de 82 de ani, Papa Pius al XII-lea. Pius al XII-lea (cu numele laic Eugenio Pacelli) a fost ales papă în anul 1939.

ALEGEREA NOULUI PAPA

La 28 octombrie a fost ales noul papă în persoana cardinalului Angelo Roncalli. Noul papă care a luat numele de Ioan al 23-lea, este în vîrstă de 77 de ani.

UN CORP CERESC NECUNOSCUȚ PÎNĂ ACUM

La congresul astronomilor, care a avut loc nu de mult la Moscova, s-a comunicat descoperirea unui satelit necunoscut pînă acum al stelei duble 61 din constelația Lebedei. După părerea astronomilor corpul ceresc nou descoperit se aseamănă cu o planetă mare. S-a calculat că masa lui este de zece ori mai mare decît masa planetei Jupiter — cea mai mare planetă din sistemul nostru solar.

FREDERIC JOLIOT CURIE

La 14 august, după o suferință îndelungată, a încetat din viață la Paris în vîrstă de 58 ani, Frederic Joliot Curie, remarcabil savant-fizician francez și activist pe tărîm obștesc, laureat al premiului internațional Lenin „Pentru întărirea păcii între popoare”, președinte al Consiliului Mondial al Păcii, membru al C. C. al Partidului Comunist Francez, președinte de onoare al Asociației „Franța-U. R. S. S.”

RESTAURAREA CATEDRALEI SF. PETRU ȘI PAVEL DIN VILNIUS

Guvernul R. S. S. Lituaniei a adoptat o hotărîre privind restaurarea catedralei Sf. Petru și Pavel din Vilnius. Această catedrală, construită în sec. XVII, este unul dintre cele mai ce-

lebre monumente în stil baroc din Europa. Pictată și construită cu mai bine de 300 de ani în urmă, de o serie de mari arhitecți ruși, lituanieni, italieni, polonezi și germani, catedrala este vestită în special prin cele peste 200 de compoziții murale și sculpturi de mare valoare ce îi împodobesc interiorul. Lucrările de restaurare vor fi terminate în anul 1960.

DESCOPERIREA UNEI SCULPTURI VALOROASE

O echipă de arheologi francezi și americani a descoperit în apropierea Parisului o sculptură preistorică datind de acum 20.000 ani. Din aceeași epocă se cunosc până acum doar patru sculpturi, dintre care trei au fost descoperite în Franța, iar una în R. Cehoslovacă.

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF
ART AND HISTORY
NEW YORK

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF
ART AND HISTORY
NEW YORK

C U P R I N S U L

	<u>Pag.</u>
<i>Redacția :</i> Aniversarea proclamării Republicii Populare Romine	3

S T U D I I

<i>Prot. Dr. Gh. Cotoșman :</i> 300 de ani de la căderea sub turci a Banatului Caransebeșului și Lugojului	7
--	---

INDRUMARI OMILETICE

<i>Pr. Gh. Geția :</i> Sf. Nicolae	17
<i>Prot. Dr. I. Petreușă :</i> Sf. Treime	18
<i>Pr. Dr. I. Chioaru :</i> Credința în Iisus	21

PENTRU APĂRAREA PACII

<i>Redacția :</i> Adeziunea deplină a deservenților Cultelor din Banat la mărețele țe- luri ale Congresului de la Stockholm	24
---	----

VIAȚA BISERICESCA IN CUPRINSUL MITROPOLIEI BANATULUI

<i>Arhiepiscopia Timișorii și Caransebeșului</i>	
<i>Redacția :</i>	Sărbătorirea Sf. Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș, Mitropolitul Timișorii, Ședința de constituire a Adunării Eparhiale; Parastas; Vizite canonice; Hramul minăstirilor; Sfințirea cruci- lor la biserica din Frate liaA; Intro- ducerea luminii electrice la biserica din Șag; Conferința de orientare a preoțimii din luna noembrie; Ante- sfințirea bisericii din Herneacova; Reparări de biserici; Lucrări de in- treținere și înfrumșetare la Schitul „Piatra Scrisă”; Fapte pilduitoare; Muncă voluntară la șantierele de hi- droameliorații; Noi coruri biseri- cești; Deschiderea noului an șco- lar la Seminarul Teologic din Caransebeș; Reveniri la ortodoxie; Decese
	33

EPISCOPIA ARADULUI

<i>Redacția :</i>	Hramul minăstirii Hodoș-Bodrog; Conferințe cu protopopii din eparhie; Hramul minăstirii Sf. Simion Stflp- nicul din Arad-Gai	46
-------------------	---	----

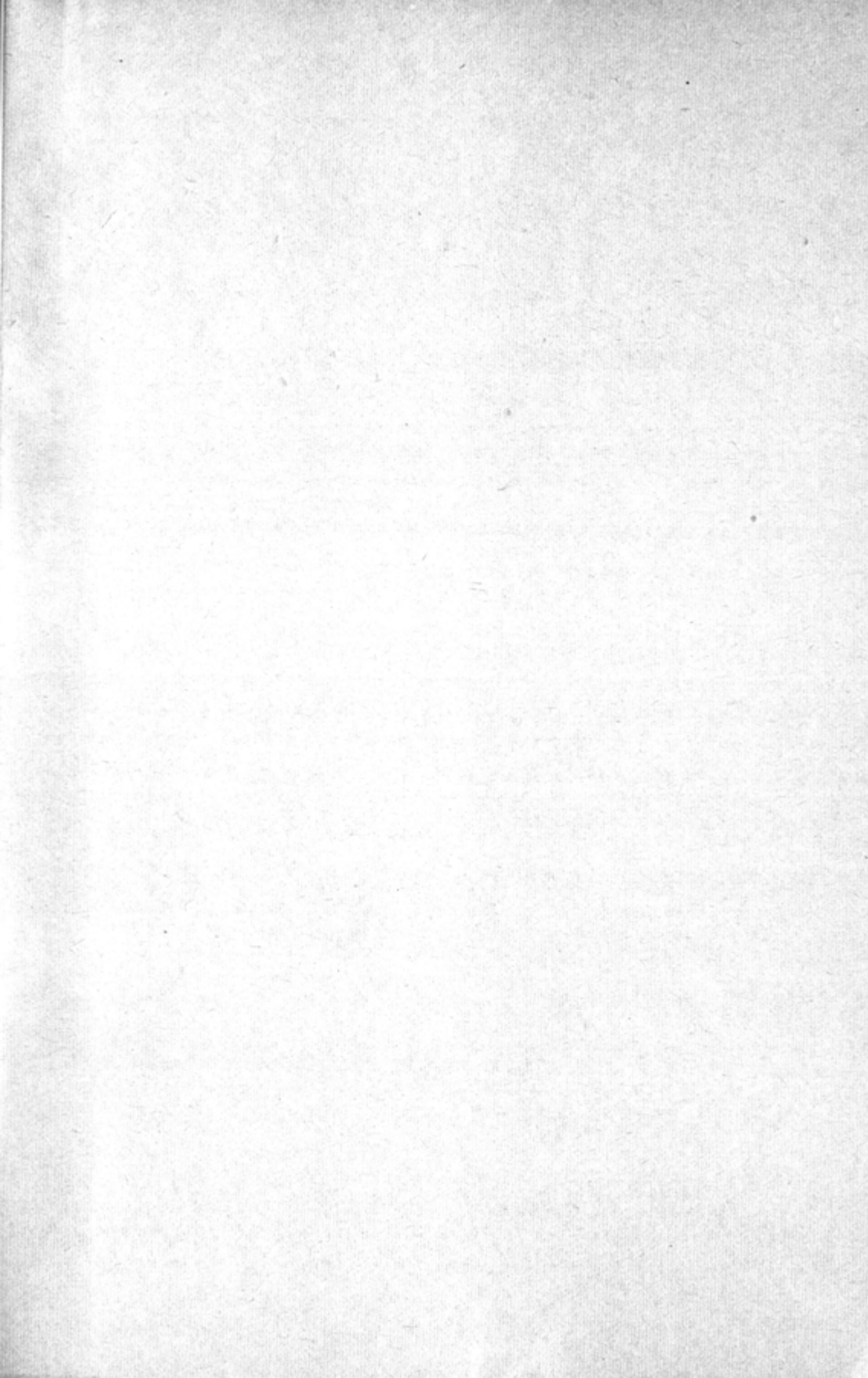
INFORMAȚII DIN ȚARA ȘI DE PESTE HOTARE

Din țară

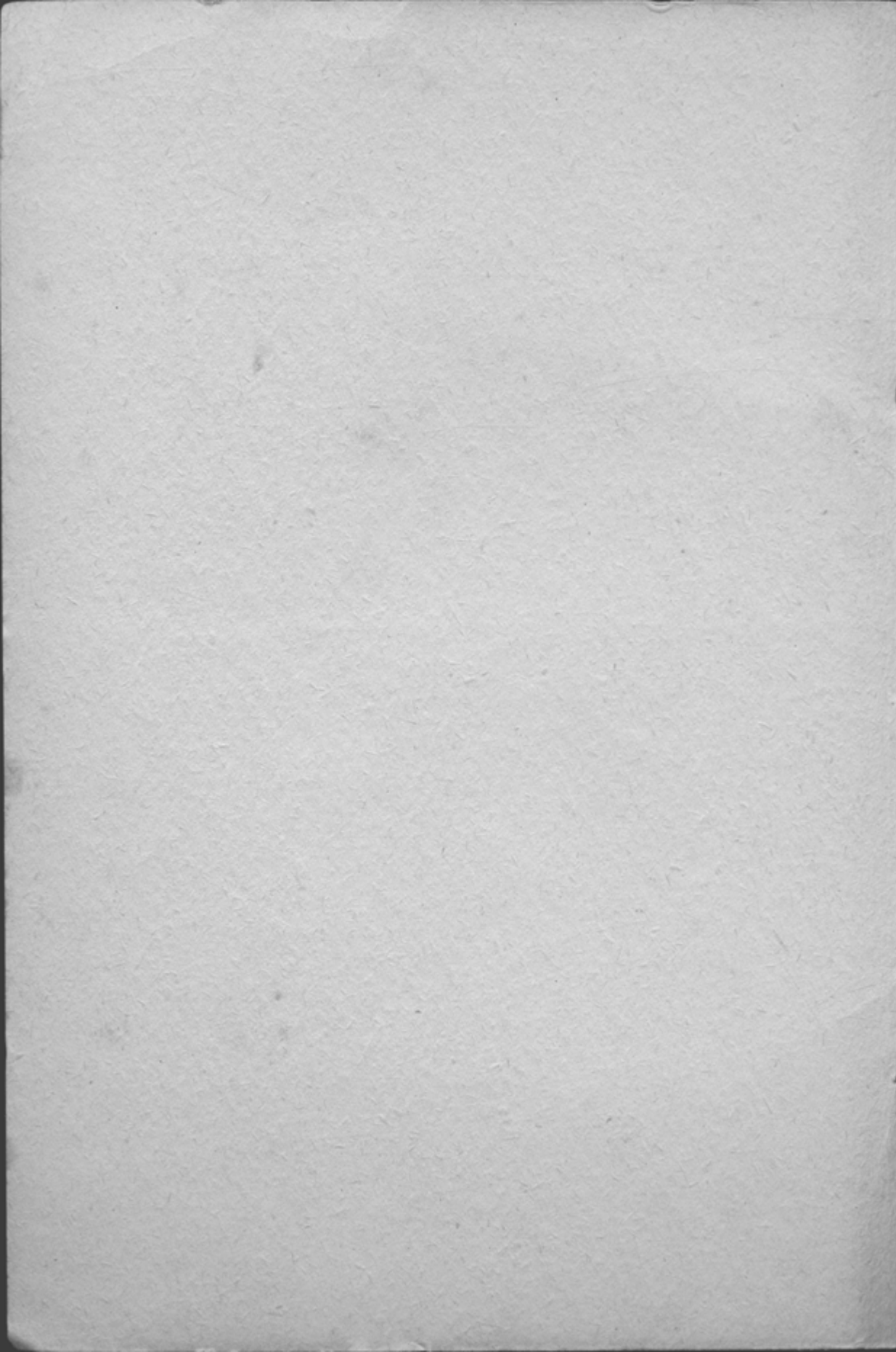
<i>Redacția :</i>	Deschiderea Primului Concurs și Festival internațional „George E- nescu”; Aniversarea primei tipărituri din țara noastră; Importante desco- periri arheologice în Banat	48
-------------------	---	----

De peste hotare

Din realizările tehnicii sovietice; Incetarea din viață a Papei Pius al XII-lea; Alegerea noului Papă; Un corp ceresc necunoscut; Moartea lui Frederic Joliot-Curie; Restaurarea Catedralei Sf. Petru și Pavel din Vilnius; Descoperirea unei sculpturi valoroase	49
--	----

32
40

1 YZWW

ANTICARIAT TIMISOARA
Lei 40